

# DOMOLJUB



Izhaja vsak četrtok. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezna številka se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:  
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 11. februarja 1915.

Leto XXVIII.

## Državi in Cerkvi nevarni ljudje.

Kadar so ljudje zbegani, cvete hudobnih ljudi pšenica. Tatje, sleparji, goljufi porabijo tako priliko za svoje grde namene. Kakor volkovi in jastrebi na bojišču, se prikrajuje ob časih splošne zmede ničvrednejši med pošteno ljudstvo in ga izkoriščajo. V sedanjem težkem vojnem času smo tega že mnogo izkusili. Tu so za nizko ceno nakupovali govejo živino, konje, prašiče, drugod izvablajo največjim ljudem znatne vsote, češ, da jim bodo osvobodili moze ali sina od vojakov, drugod zopet so izkušali pocetni kupiti posestva od prestrašenih oseb. Cigani in drugi leni klateži se ob tem času radi zaletajo v kake bolj skrite kraje, od koder slišimo o raznih ulomih in tatvinah.

Še nevarnejši nego ti uzmovci, ki grede za tujim denarjem in blagom, so pa tisti ljudje, kateri sedaj z lažnjivimi novicami begajo ljudstvo. Hudo je, če vzame tat revežu kos njegovega imetja, toda hujše je, če mu ukrade njegov mir, če mu zastropi njegovo dušo in zbeza njegovo srce, najhujše pa, če mu omaje njegovo zaupanje v vero, državo in Cerkev in mu s tem sterc zadnjo zaslombo, na katero se more opreti v najbolj črnih urah. Človek bi mislil, da si takih ljudi sploh ni mogoče misliti, ki bi bili tako neizrečeno hudobni, da bi imeli veselje nad tem, da se ob takem času, kakor ga zdaj izkušamo, seje nemir, sovraštvo, obup, razdivjanost in brezbožnost v razboljena srca. Če srečaš pogreb, se odkriješ v spoštovanju pred smrtjo in žalostjo. V globljem spoštovanju gre danes vsak, kdor ima kaj vesti in srca, mimo tisoč src zalujočih mater in očetov, bratov in sester, žen in otrok, ki trpe in v skrbeh za svoje drage takorekoč neprestano umirajo. Če že nima tolažbe zanje, jih bo vsaj pustil pri

miru v njihovi neizmerni žalosti, pri miru zlasti, ko iščejo v veri svoje utehe.

Dobi se pa človek, ki v razdivjanem sovraštvu do vsega, kar je dobro in lepo, v besni steklosti proti Bogu in vsemu, kar nanj spominja, s podlim smehom na ustnah, gre in trosi strup laži in dvoma, nezaupnosti in sumničenja v bolne duše, v od žalosti razrita srca. Zver ni zmožna kaj takega, ker nobena zver ne more pasti tako globoko, da bi sovražila svojega Stvarnika.

Tudi pri nas jih je takih ljudi, ki krajeje več nego denar in blago, ki ropajo srca najsvetejše občutke in dušam edino luč, ki jim sveti v njihovi temi. Kaj naj rečemo o tistih, kateri so z nedosežno nesramnostjo, v peklenski predrznosti razširjali še te dni — in morda še razširjajo — prav hudičeve laži proti najplemenitejšemu, najpožrtvovalnejšemu in najsvetejšemu možu, kar jih nosi slovenska zemlja, proti ljubljanskemu knezoškofu? Grji kot hijena, ki se priplazi po končanem boju na bojno polje in sreblje ranjencem in padlim junakom srčno kri, nevarnejši kot kužni bacil, ki se prikraje v drob in ga vžge in razkroji. Ti ljudje niso zadovoljni s krvjo in z življenjem, njim se hoče duš; ker so sami vrgli vero od sebe, hočejo zastropiti s svojim črnim sovraštvom do vere, da, do Boga samega, vse kar jim pride pred obličje. Njihov namen je popolnoma jasen! Z lažmi in z najnesramnejšim obrekovanjem bi radi izpodnesli zaupanje ljudstva do škofa in s tem do Cerkve in vere, potlej bi se pa krohotali svojim nesrečnim žrtvam. Srbski četaš in ruski kozak sta poštenjaka nasproti tem ljudem.

Njihovo delo ni šele od včeraj. Na štajerskem, koroškem in primorskem so se spravili z lažmi in nesramnimi obrekljivimi obdolžitvami takoj ob začetku vojske pred vsem proti duhovnikom v utemeljenem prepričanju, da je treba najprej udariti pastirja, ker se potlej ovce same razkrope. Dosegli so, da so jih ob belem dnevu vkle-

njene vodili v ječe. Preiskava je pa dooznala, da so bili vsi očitki neresnični in niti eden vseh ni obsojen. Zdaj so vsi zopet prosti, na svojih službah.

Pred sodiščem to gre! Sodniki imajo postaviti in vest. Zato se je pred njimi pravica kmalu izkazala. Toda ljudem, kateri sami tožijo z lažmi in tajnim obrekovanjem med ljudstvom in na podlagi svojih laži tudi sami sodijo, se ne pride tako lahko do živega. Zgrabi tisto tako hudobno, kakor neumno obdolžitev, da so duhovniki krivi sedanje vojske, če jo moreš! Plazi se zdaj tu, zdaj tam že od začetka vojske; tod slišiš še pridevek, da so naredili vojsko poslanci, seveda katoliški, čuješ tudi razna imena naših vodilnih mož — vse pa tako zvito, da ne moreš blizu. V zvezi s tem se širi še polno drugih laži, tako na primer, da je Rus začetkom vojske ponujal Avstriji mir, in da so duhovniki in naši poslanci to ponudbo zavrgli, poleg tega pa nešteto poročil o naših porazih, ki se slišijo tako, kakor bi dotičniki, kateri jih razširjajo, želeli, da bi bila resnična.

Seveda: najprej je treba ljudi zbegati, vznemirjati, spraviti v obupno malodušje, potlej so sposobni, da se jim vbrizga protiverski strup, potlej je mogoče, da se začne z lažmi in obrekovanjem proti škofu in duhovnikom.

Tiste neumne laži proti deželni banki, deželnemu odboru in našim posojilnicam so tudi iz ravno tiste kovačnice. Tak človek hoče škodovati in je tembolj vesel, čimveč škode napravi. Zna pa svojo reč Vsaka izmed teh laži in nesramnosti, katerih glavne smo omenjali, je šla po vsem Slovenskem, zlasti po naši deželi, kakor blisk. Nasproti njim morajo vsi poštenjaki skupaj, da se upro tem ljudem in prepričajo, da se njihova razdivjanost ne razširi. Kužnega bolnika izločijo od ljudi, da ne zanese svoje bolezni med zdrave! Izločimo ljudi, ki kujejo ali širijo vznemirljive laži, da ostanejo med seboj!

Veliki čas z velikimi dogodki, ki jih doživljamo, je kakor svetla bučija, ki posveti v dno srca. Kar je dobrega, se danes bolj vidi in raste kviku, se čisti in izpopolnjuje: vernost in usmiljenost, poštivost in pospeševanje, zvestoba in ljubezen kipe v čudovatih dejanjih proti nebu. Pa tudi kar je slabega, gre na dan, in raste proti peklu, vedno gaje, vedno ostudnejše. Obe armadi se morata spoprijeti. Mi zapamto v božjo pomoč in krepka srca našega ljudstva, da bojo v tem boju državi in Cerkev nevarni ljudje podlegli.

## hrvaško-slovenski klub.

V četrtek, dne 4. februarja, je bila v Ljubljani zbrana pod predsedstvom načelnika dr. Korošca parlamentarna komisija Hrvatsko-slovenskega kluba. Poleg načelnika dr. Korošca so bili navzoči državni poslanci: Dr. Dulčić, dr. Krek, Fon, dr. Šusteršič in Grafenauer. O seji smo prejeli tole poročilo:

Najprej je poročal načelnik dr. Korošec o političnem položaju in raznih posredovanjih pri osrednji vladi. Nato je parlamentarna komisija Hrvatsko-slovenskega kluba obširno razpravljala o sedanjih političnih razmerah v monarhiji s posebnim oziranjem na hrvaško-slovenski narod. Dolgourajne debate so se udeležili vsi člani parlamentarne komisije. Napravili so se važni sklepi, med drugimi tudi glede na cenzuro in nove davke. Sklepi se sivočasno objavijo. Splošno se je obžalovalo, da se vsaj za par ur ne skliče državnega zbora, da bi ljudski zastopniki, ki stoje na politično najbolj ogroženi točki monarhije, v tem za monarhijo in razvoj hrvaško-slovenskega naroda odločilem času povedali svoje mnenje.

Nato se je zelo natančno razpravljalo o gospodarskih težnjah posameznih pokrajin, ki so nastopane v Hrvatsko-slovenskem klubu.

Glede na aprovizacijo civilnega prebivalstva se je poudarjalo, da se je dualizem skazal v tem oziru kot najnevarnejša ovira. Vojaška uprava ima možnost, da enotno nastopa glede rekvizicije živil v obeh državnih polovicah, dočim nitna naša državna polovica nebegih pravi, da bi za svoje civilno prebivalstvo rekvirirala živila na Ogrskem. Navajali so se služaji, da se je zadnje čase na Ogrskem za naše prebivalstvo kupljeno žito rekviriralo, in sicer tako, da so dotične naše tvrdke imele pri tem občutno škodo. Vsled teh razmer so vse dosedanje vladne naredbe ostale brez vsakega haska. Tudi Društva za nakup in rekvizicijo živil, ki bi imela delokrog samo v naši polovici, bi nikdar ne dosegla svojega namena in zato so se vsi zastopniki hrvaško-slovenskega ljudstva v parlamentarni komisiji izrekli, da naj vojaška uprava svoja na Ogr-

skem rekvirirana živila oddaja tudi za civilno prebivalstvo tostranske državne polovice. Obžaluje se posebno, da ne vodimo nikake konsumne statistike. Nujno se nasvetuje, naj vlada takoj izda tarifarne odredbe, s katerimi se bo preprečilo do zdaj marsikje poskušano oškodovanje prebivalstva od strani milinarjev. Za aprovizacijo Primorske in Dalmacije se je zelo občutno skazala pomanjkljivost prometnih sredstev. Dalmacija, ki potrebuje približno 1 milijon stotov žita na leto, je malodane popolnoma odrezana od drugega sveta.

Glede na vojaške dajatve se je izražala želja, da se glede oprostitev za gospodarstvo nujno potrebnih moških oseb postopa tako, kakor na Ogrskem, kjer se take osebe oproščajo vojaške službe. Nasvetuje se, naj se pred vsem za gradnjo cest in za razne druge vojaške potrebe porabljajo vojni ujetniki in se tako ohrani poljedelstvu in vinogradništvu neobhodno potrebne delavske moči. Vojni ujetniki bi se dali tudi uspešno uporabiti pri različnih melioracijskih podjetjih. Naročilo se je predsedstvu, da naj posreduje za nabavo modre galice, oziroma perocida. Obžalovalo se je, da je poljedelski minister dobavo vina za vojaštvo, katerega ima Ogrska dve tretjini, mi pa samo eno tretjino dobaviti, izročil neki dunajski tvrdki, ne pa naravnost producentom na veliko škodo zlasti vinarškega združništva. Načelnstvu se je tudi naročilo, da z ozirom na mnogobrojne pritožbe kmečkega ljudstva posreduje da se takoj izdajo izvršilni predpisi k že objavljeni vladni naredbi, s katero se je določilo, da se doslej najete živali in vozovi odkupijo.

Parlamentarna komisija bo v kratkem zopet nadaljevala svoja posvetoovanja.

## Pregled po svetu.

**Avstro-Ogrska.** Pretekli teden je prinesel že več časa napovedane izpremembe na vodilnih mestih avstro-ogrške uprave. V ponedeljek 1. t. m. je zaprsegel cesar novega ministra za Poljsko dr. Zdislava Maravskega pl. Dzierzskykraj. — Dosedanji načelnik državnoborskega poljskega kluba dr. Leo je odločil načelnstvo. — Dosedanji koroški dež. predsednik dr. Alf. baron pl. Fries-Skene je bil imenovan za namestnika v Trstu, na njegovo mesto pride dvorni svetnik dr. Karel grof Lodron-Laterano. — Dosedanji namesnik v Trstu princ Hohenlohe je bil imenovan za predsednika najvišjega računskega dvora. — Dne 3. t. m. se je vršila na Dunaju ministrska konferenca. Pri tej konferenci so prišli ministri do sledenjih zaključkov o splošnem položaju: Vojaški položaj je v sedanjem trenotku nam in našima zaveznikom zelo ugoden; zaupanje na zmago je doseglo že pravi temelj. Na ruskem bojišču se vsled vremena povzročeni odmoru sledi dogodki velike važnosti. Neki vi-

soki državnik je izjavil: Gre nam veliko boljše kakor našim sovražnikom, a gre nam tudi boljše, kakor pred meseci. Diplomatično se je izpremenilo nam ugodno, kar pokažejo bodoči dogodki. Upi naših sovražnikov na nevarne države se niso izpolnili, sporazum sam izpoznavava, da so bile pomotne politične špekulacije in spletke. Gospodarski položaj je tak, da ne obstoja beda. Preskrbljeni smo do bodoče zetje z vsemi živili. V finančnem oziru je položaj obeh držav monarhije nad vse pričakovanje ugoden. Finančno lahko vzdržimo in finančno armado podpiramo, dokler se ne konča vojska. — Cesar je pisal ministrskemu predsedniku grofu Sturgkhu pismo, v katerem mu naroča svojo zahvalo narodom za zvesto in požrtvovalno zadržanje tekom polletne vojske. — Mesto dosedanega skupnega finančnega ministra Bilinskega je bil 8. t. m. imenovan pl. Körber, ki je bil že enkrat naš ministrski predsednik.

**Novi koroški deželni predsednik grof Lodron** je star 49 let in je od leta 1887. v državni službi. Služil je na Tirolskem, Predarliskem, Gorenje Avstrijskem in zadnji čas v notranjem ministrstvu. V letih 1907 do 1913 je bil tudi poslanec tirolskega veleposvestva. Izhaja iz stare koroške plemiške rodbine.

**Vatikan.** Listi poročajo: Sv. oče je predlagal, naj se izmenjajo civilni ujetniki, in sicer žene, otroci in moške, ki so stari nad 55 let. Ugodno so se glede na predlog sv. očeta izjavili Avstro-Ogrska, Nemčija in Anglija. Sveti oče se je kakor tudi prej obrnil neposredno na glavarje držav. Laški list »Tribuna« poroča, da se apostolska stolica in evropske države še pogajajo o izmenjavi za vojaško službo nesposobnih vojnih ujetnikov, kar pa zadeva, kakor se zdi, na razne težkoče. Pravijo, da se Rusija in Nemčija bojite, da bi njuni ujetniki doma preveč povedali o tem, kar so z ozirom na vojaške stvari videli v ujetništvu.

**Nemčija.** Nemška vlada naznanja, da bo pustila domov 5000 francoskih civilnih ujetnikov. Ravnatelj neke velike angleške banke izjavil: Nemčija izvede lahko novo posojilo petih milijard in z njimi lahko vodi vojsko še šest mesecev. Nemčija je veliko storila, da je pomnožila zalogo zlata državne banke. Zaloga zlata znaša zdaj 106 milijonov funtov. Ni zato modro, če se računa na konec vojske z ozirom na pomanjkanje zlata v Nemčiji, ker bi bilo s tem računati šele v 12. mesecu vojske ali pa še pozneje.

**Italija.** Listi poročajo iz Rima: Vojno navdušenje v Italiji je pričelo zelo pojemati, ali vedno bolj se sliši zahteva, naj zasede Italija od Angležev zasedeno Malto. To vprašanje je za Italijo zelo važno, ker je Malta gospodar morskega pota, ki vodi iz Sicilije v Tripolis. — V Italiji nameravajo prepovedati izvoz sladkorja, ker jim ga zelo pomanjkuje. — Iz Tripolisa poročajo, da dela ondotno prebivalstvo Italijanom težave z različni upori. — Listi sodijo,

da izbruhne v Italiji kmalu ministrska kriza, če se Salandra ne izjavi, da hoče ohraniti nevtralnost. — V Toscani in Sardiniji so izbruhnili nemiri, ker se je podražil kruh. — V Ameriko so došli italijanski častniki, da na ondodnem trgu nakupijo 10.000 konj za italijansko armado. — Italijanska vlada je odpravila za eno leto carino na žito in živila.

**Rusija.** Iz Londona se poroča: Sem sta prispela posebna odposlanca carjeva, knez Jusupov in grof Kutusov. Prinesla sta visoko odlikovanje za princa Walleškega in pa križ sv. Jurja francoskemu generalisimu Joffreju in maršalu Frenchu. Knez Jusupov je v pogovoru s sotrudnikom lista »Daily Mail« izjavil, da obstoji med Anglijo in Rusijo najlepši sporazum ter da upa, da bo zmagi obeh držav sledila velika gospodarska povzdiga in živahen trgovinski obrat. V to svrhu je vse potrebno že davno dogovorjeno. — Rusi list »Novoje Wremja« piše: Rusko ljudstvo in vlada sta vsled velikanskih dogodkov prišla do izredne edinosti in ju niti z obljubami niti z grožnjami ni mogoče spraviti od svojega cilja. Nemški agenti naj nikar ne upajo na posebni mir z Rusijo, Francijo in Anglijo. Posebni mir je mogoč edinole z Avstrijo in še to le tedaj, če se požuri, da ga poišče. Avstrija pa tudi ne bi mogla skleniti miru z Rusijo ali Srbijo samo, ampak z vsemi državami troporazuma, ki bodo do konca vojske neomajljivo držale skupaj. — Množe se poročila o pomnoženem revolucijskem gibanju v Rusiji. Neki švedski list sodi, da se pripravlja kmetska vstaja. — Ruski car je zopet toliko okrevljal, da se je podal na bojišče. — Ruski finančni minister je bil v Londonu, kjer je imel posvetovanje z angleškim finančnim ministrom. Nato sta oba odpotovala v Pariz, kjer se je vršilo posvetovanje s francoskim finančnim ministrom. Gre se za najetje posojila 15 milijard, katere naj bi dobile Rusija, Anglija in Francija v enakih delih.

**Anglija.** Londonska poročila pravijo, da bo na Angleškem izdan zakon, ki odreja prisilno novačenje. — Angleške general Payzt se je odpeljal prejšnji teden v Peterburg s pismi na carja. — Tudi v Angliji prireja delavstvo protestne shode proti draginjam, ki je zelo občutna in bo še bolj, ako se Nemčiji posreči zapreti Angleški vsak dovoz živil po morju.

**Francija.** Od letnika 1916 je prišlo na nabor 18.000 mladeničev, potrdili so jih pa 12.000. — Pariška akademija znanosti zahteva takojšnjih odredb proti grozečemu znižanju prebivalstva na Francoskem. Žrtve krvi so tako strašne, da se mora pričeti najostrejšo delo proti razvadi samo dveh otrok. Uvede naj se takoj davek na samce in naj se podvirajo rodbine, ki štejejo veliko otrok. — Poneverjenje glavnega plačilnega mojstra Descl'auda znaša približno 2 milijona frankov. V »Banque Societe Generale« v Lyonu so zaplenili pol milijona frankov, ki so bili naloženi na ime njegove ljubice. Tudi

zbirke francoskih občin za belgijske begunce so oškodovane za 500.000 frankov. — Francoski ministrski svet je sklenil, da zahteva začetkom februarja od zbornice 6 in pol milijard frankov vojnega kredita mesto 8 milijard, kakor se je nameravalo prvotno. O pokritju sklepa vlada šele bodoči teden. — Francoska vlada je prvotno prepovedala razširjanje papeževе molitve za mir. Po posredovanju kardinala Amette se je molitvi dodalo pojasnilo, nakar je vlada dovolila, da se sme molitev brati po cerkvah.

**Srbija.** Srbski princ Jurij je odšel iz Srbije se nekam »zdraviti«. Nekatera poročila pravijo, da so njegov odhod zahtevali višji srbski častniki. — Srbi prodirajo proti Draču, ker smatrajo čas za ugoden, da ugotove svoje zahteve v Albiji. — Po novačenjih služi zdaj v srbski armadi 220.000 mož. Zelo primanjkuje sanitetnega materiala; pegasti legar tudi strašno razsaja in umre na njem vsak dan nad sto oseb. — Srbska vlada ni mogla izposlovati pomoči od Rumunije in ne od Grške. Zda se je obrnila na bolgarsko vlado z vprašanjem, pod kakimi pogoji bi pomagala Bolgarija Srbiji. — Angleška je izkrcala 6000 ton premoga za Srbijo.

**Rumunija.** V zadnjem času je postalo vprašanje, kaj stori Rumunija zelo važno. V sporazumu med Rumunijo in Bolgarijo se čuje, da ni še izveden, ker hoče Bolgarija na vsak način, da se ji vrne, kar je v balkanskih vojskah izgubila. — Zakonski načrt o nadzorstvu na Rumunskem bivajočih tujcev, ki ga je notranji minister predložil zbornici, določa: Vsi na Rumunskem živeči tujci se morajo najdalje v desetih dneh po razglasitvi tega zakona naznaniti pri krajevnem oblastvu, da dobe dovolilo za svobodno prebivanje v deželi. Vsi na novo dohajajoči tujci imajo to storiti tekom osmih dni po dohodu. Zakonski načrt ima nadalje na misli natančno nadzorovanje vseh hotelov, kavarn in kabaretov; po vseh mestih se imajo ustnoviti uradi, ki bodo morali izkazovati število in gibanje prebivalstva. — Laški list »Tribuna« poroča iz Brindisija. Tu sem je došla rumunska tovorna ladja »Bucaresti«, ki jo je najel rumunski Rdeči križ, da naloži sanitetni material, ki se dovaža iz Švice s posebnimi vlaki. Došel je v Brindisi tudi neki višji rumunski artiljerijski častnik, ki je prevzel večje pošiljkatve orožja. — Kakor izvemo, se izvede vpoklicanje pod orožje. Prvi se vpokličejo letnik 1897, do 2. februarja se vpokličejo štirje kontingenti pod orožje. — Veliko nezadovoljstvo je povzročilo med petrograjskimi merodajnimi krogi postopanje Rumunije zadnje dni nasproti Nemčiji in Avstro-Ogrski. Rusija zahteva že več časa, naj dovoli Rumunija prevoz ruskih transportov čez rumunsko ozemlje, kar je rumunska vlada odločno odklonila. Ruski politični krogi sedaj trde, da ker Rusija več ne upa na podporo Rumunije, nastopi odločno v Bukareštu. Z vso gotovostjo se trdi, da se izroči Rumuniji nota, kar po-

vzroča v Rumuniji veliko razburjenje, ker sodijo Rumunci, da lahko nasilno potopanje ruske vlade izpremeni rumunsko zemljo v bojišče. — Listi poročajo, da ni resnično, da bi Rumunija dobila večje posojilo na Angleškem. — Listi poročajo iz Peterburga, da je rumunska vlada vprašala avstrijskega poslanika v Bukareštu, zakaj Avstrija zbira svoje čete ob rumunski meji. Poslanik je odgovoril, da se to godi vsled tega, da se zadrži rusko prodiranje v Bukovini. — Vlada namerava predložiti zbornici zakonski načrt, ki jo pooblasti, da sme proglasiti oblegovalno stanje v celi Rumuniji. — V Parizu je neugodno vplivalo, ker je Rumunija odgodila na nedoločen čas mobilizacijo rumunskih rezerv, dasi je bil že določen čas mobilizacije.

**Bolgarija.** Minister Genadijev je odpotoval prejšnji teden v Rim. Od tam pa pride na Dunaj. — Laški listi sodijo, da je mogoče, da poseže Bolgarija v korist Avstrije in Nemčije v vojsko. — Zadnja poročila pravijo, da so v Bolgariji poklicani pod orožje vsi rezervni častniki, da izurijo rekrute.

**Grška.** Iz Carigrada se poroča: Tu zasledujejo z veliko napetostjo zadržanje Grške, ki živahno mobilizira in utrjuje svoje meje.

**Portugalska.** Ministrski predsednik je izjavil v senatu, da ostane Portugalska nevtralna. — Listi poročajo, da je položaj na Portugalskem zelo pripraven za državni preobrat, in da se nahaja baje prejšnji kralj Manuel na Portugalskem.

**Amerika.** Ker so cene kruhu zelo poskočile, želi ameriško časopisje, naj se prepove izvoz žita. — Predsednik Wilson je razpravljaval v nekem govoru pred trgovinskimi zbornicami Združenih držav obširno o izpremembi postave proti trustom, po kateri naj bi se dovolilo izvoznikom, da se smejo združiti glede na izvoz za ustanovitev skupnih zastopstev v inozemstvu. Vodilni trgovski krogi to zahtevajo, da se pospeši trgovina. Predsednik Wilson je izvajal nadalje, da bo hiš svetu kmalu zavladalo pomanjkanje živil. Amerika je dolžna, da preskrbi svet z živili. Potrebno je zato, da pomnoži Amerika svoja polja in da pomnoži pridelovanje žita.



## Svetovna vojska.

**Avstrija, Nemčija, Rusija.**

Iz bojev proti Rusom je najvažnejše to, da so v zadnjem tednu dosegle naše čete proti Rusom v Bukovini in Karpatih zelo važne uspehe.

Uspehi bojev v Bukovini in Karpatih so ti: V Bukovini je ustavljeno prodiranje ruskih čet. A naše zmage v Bukovini pri Jakobenju in Kirlibabi so naredile tudi na rumunsko javnost velik in za nas ugoden vtis. Boje pri Jakobenju so zasledovale rumunske straže ob meji ter občudovale pogum

našega vojaštva in spretnost naših voditeljev.

Še večji so naši uspehi v Karpatih. Na Ogrskem ni nobenega oboroženega Rusa več in vsi prelazi čez Karpatate so v naših rokah. Vsi boji se vršijo sedaj že na galiških tleh in naša bojna črta ni nikjer več pretrgana. Najljutejši boji se vršijo zadnje dni na gališki strani v zahodnih Karpatih pri prelazu Lupkov in Dukla. Rusi dobivajo od severa nove čete na pomoč. Na vsak način bi radi potisnili naše čete nazaj. Rusko željo prav dobro razumemo, kajti ravno severno od Lupkovega prelaza leži — Przemysl. Če se malo potisnemo Ruse nazaj, pa je Przemysl otet. Za to prihajajo Rusom iz severa nove čete na pomoč. V Karpatih so naši ujeli zadnji teden nad 10.000 Rusov.

Da bi Rusi ne mogli veliko čtet pošiljati v Karpatate, so naše čete v Galiciji in na južnem Rusko-Poljskem začele živahno napadati ruske postojanke. Rusi se v svojih poročilih posebno pritožujejo čez našo artiljerijo in pravijo, da je kakor v peklu, kadar pridejo v ogenj naše artiljerije. Sicer pa je polo-

V južni Bukovini naše čete uspešno napredujejo. Rusi se povsod umikajo. Včeraj se je javilo, da je bilo ujetih 1200 ujetnikov. Zaplenila se je velika množina vojnega materiala.

Popoldne so med velikim veseljem prebivalstva vkorakale naše čete v Kimpolung.

Dunaj, 7. februarja. Ruske izgube v Karpatih so ogromne. Ruske vojske kar v četah vodijo kakor v mesnico in jih žrtvujejo. Karpatska bitka se še nadaljuje. Naša ofenziva trajno pridobiva na moči, ruska črta polagoma izgublja prostor. Naše težki topovi so po nekod prisilili Ruse, da so se umaknili.

#### Na južnem bojišču.

Dunaj, 6. februarja. Uradno se poroča: Na južnem bojišču se zadnji čas ni pripetilo nič bistvenega.

Dunaj, 7. februarja. Uradno se poroča:

Na južnem bojišču se ni nič izpremenilo.

Na Adriji je napad iz zraka naših vrlih letalcev na francoske transporte

podelil v strogem glasu navodila. V Nišu, kakor se zdi, govori ruska diplomacija popolnoma drugače.

#### Nemčija, Francija, Anglija, Belgija.

V bojih v Argonih na francoskem bojišču je bil dne 30. januarja uničen cel francoski pešpolk št. 155. Na bojišču je obležalo 500 mrtvih Francozov, ostalo vojaštvo polka je pa bilo ujet.

Berolin, 6. februarja. Veliki glavni stan: Obnovljeni francoski napadi proti postojankam, ki smo jih osvojili severno od Massinesa, so ostali brezuspešni, tudi sovražnikov sunek v Argonih se je izjalovil. — Predvsem z angleške, a tudi s francoske strani se trajno ponavlja trditev, da so Nemci takorekoč v proslavo rojstnega dne Njegovega Veličanstva cesarja prirejali sunke v velikem slogu, ki naj so se vsi s težkimi protiudarci končali. Da so te trditve z zahrbtnim namenom naravnost izmišljene, dokazujejo naša uradna poročila o dogodkih, ki so se zgodili v dneh, za katere se gre. Tak bojni način seveda naravno tudi osebe vojnega gospoda ne more zadeti. Nemško vodstvo armade ne more opustiti, da ne bi tega v vsej nagoti izstavilo vsemu svetu na sramotni oder.

Berolin, 7. februarja. Veliki glavni stan:

Južnovzhodno od Yperna smo vzeli neki francoski strelski jarek in smo ob tej priliki osvojili dve angleški strojni puški.

Južno d kanala La Basse je udri sovražnik v nek naš strelski jarek. Boje tam bije.

V ostalem se ni na obeh bojiščih nič bistvenega pripetilo.

#### 450.000 francoskih vojakov padlo.

Iz Geneve poročajo: Nekemu tukajšnjemu zaupniku francoskih listov je došla iz Pariza vest, da kroži v višjih vojaških krogih tajno poročilo, glasom katerega znašajo izgube Francije na padlih vojakih do konca januarja nad 450.000 mož. Ta številka obsega samo francoske vojake s Francoskega. Ta statistika da je sestavljena po izkazu o vrnjenih legitimacijskih znamkah na temelju uradnih poročil.

#### Turki-Rusi, Angleži.

Počasi se je jela tudi ta vojska razvijati. Zdi se, da so Turki zbrali svoje moči in da se pripravljene na večje boje. Poročila preteklega tedna se glase:

Na Kavkazu ni bilo zadnji teden posebnih dogodkov. Manjše praske so se vršile edino ob reki Čoroh blizu mesta Olty.

Hujši boji so med Rusi in Turki v pokrajini Azerbejdžan v Perziji. Turška armada se pomika od Urmia-jezera mimo mesta Choi proti mestu Migri na Kavkazu. Prednje turške čete so že došle v bližino mesta Choi, ki leži na gorski planoti 1200 metrov visoko in je eno najlepših mest zahodne Perzije. Če se Turkom posreči zavzeti Choi, so Rusi izgubili zadnje svoje opirališče v Azerbejdžanu.



Ruska artiljerijska postojanka v Karpatih.

žaj v Galiciji in na južnem Rusko-Poljskem vohče nespremenjen.

O dogodkih pred Varšavo ne izveemo nič podrobnega, nemška poročila so silno kratka in malobesedna ter pravijo, da Nemci napredujejo. Severozahodno od Varšave in v Vzhodni Prusiji so Rusi postali zopet živahnejši, očitno, da razbremenijo nevaren položaj svojih čet pri Varšavi.

#### Najnovejša poročila iz bojev v Karpatih.

Dunaj, 6. februarja. Uradno se danes opoldne poroča: Na celi karpatski bojni črti in v Bukovini se še vedno bojujejo.

Položaj na Poljskem in v zahodni Galiciji je neizpremenjen. Neki ruski ponočni napad pri Lopuzni je bil odbit.

Dunaj, 7. februarja. Uradno se poroča:

Položaj na Ruskem Poljskem in v Galiciji je neizpremenjen.

Na karpatski bojni črti se bijejo hudi boji.

dobro uspel. Vržene bombe so večkrat zadele.

#### Srbija in Bolgarija.

Srbska vlada je — po poročilu srbskega poslanstva — zahtevala od bolgarskega zunanjega ministrstva pojasnila o zbiranju bolgarskih čet na bolgarsko-macedonski meji. Srbska vlada zahteva, da se takoj preneha z zbiranjem vojaštva.

Srbske obmejne čete so na povečanje svojega poveljnika vdrlje že večkrat na bolgarsko ozemlje, kjer so prijemale macedonske begunce, kar je zelo razjarilo bolgarsko javno mnenje. Bolgarska vlada odgovori na izzivanja s primernimi protitukrepi.

Ruski finančni minister se je ob svojem potovanju v Pariz mudil v Sofiji 20 minut, v Nišu pa cel dan. Pasića je v Nišu resno posvaril, naj nasproti Bolgarom odnehava. Bolgarsko rusko poslanstvo tudi razširja govorico, da je car sam petrogradskemu poslaniku

Pri mestu Kurna v bližini Bagdada v turški pokrajini Mezopotamiji so Turki z nenadnim napadom presenetili Angleže ter so razkropili dva angleška bataljona.

V Egiptu so se na izhodnem bregu Sueškega prekopa vršili manjši spopadi med Turki in Angleži. Zasebno poročilo iz Kaire dne 2. februarja pravi, da so Turki zasedli vso izhodno obal Sueškega prekopa. Angleži imajo sedaj v Egiptu zbranih okrog 180.000 mož prvega in 100.000 mož drugega poziva. Turki pa imajo še samo 180.000 mož. Na južni strani Sueškega prekopa so se morali Angleži umakniti turški sili. Turki močno utrjujejo Jeruzalem, kjer še nahaja turški glavni stan.

### Na morju.

Pripravlja se nekaj posebnega. Obeta se ena največjih morskih bitk, kar jih je doživel svet.

Nemci so sprevideli, da ako bodo dobivali Angleži in Francozi od zunaj tako izdatno pmoč v živilih in strelivu, še ne bo angleško-francoska armada udarjena. Radi tega so poslali sedaj Nemci svoje podmorske čolne, da zastražijo francosko in angleško podmorsko obal, napadajo sovražne trgovske ladje, ki prevažajo blago za angleško in za francosko armado in napravijo sovražniku kolikor le mogoče veliko škode. Iz dogodkov zadnjega časa je razvidno, da so Nemci začeli svoj predrzni načrt že izvrševati.

Nemški podmorski čoln »U 21« je dne 30. januarja potopil v Irskem morju (med Anglijo in Irsko) tri angleške parnike: »Ben Gruachen«, »Lindablanch« in parnik, čegar ime še ni znano. Neki drugi nemški podmorski čoln je isti dan v ožini med Francijo in Anglijo potopil angleška parnika »Takumaru« in »Ikaria«. »Takumaru« je vozil 95.000 glav zaklane živine za francosko armado, drugi parniki pa so bili obloženi z razno robo. Dne 30. januarja je nemški podmorski čoln severozahodno od angleškega trgovskega mesta Liverpool potopil velik angleški parnik »Kelcoan Gaston«. Od nemškega torpeda je bil isti dan tudi močno poškodovan francoski poštni parnik: »Admiral Gantaupe«, kateremu pa se je posrečilo še zbežati v neko francosko pristanišče. Istotako je zbežal v varno luko tudi angleški poštni parnik »Graphic«, ki je plul v Irskem morju.

Vse se čudi nad predrznostjo in izredno hitro vožnjo nemških čolnov. — Nemci so predrli v morski ožini francosko-angleško stražno črto in so se nenadoma pojavili na morju, koder vozi nebroj angleških in francoskih ladij živila, in druge vojaške potrebščine za angleško in francosko armado. Nemški podmorski čolni so švigali z nenavadno hitrostjo po morju in povzročili pri Angležih in Francozih grozen strah. Z moštvo sovražnih ladij so postopali Nemci zelo milo. Predno so ladje potopili, so pozvali moštvo, naj stopi v rešilne čolne. Ker bo francosko in angleško vojno brodovje gotovo uprizorilo

lov na predrzne nemške podmorske čolne, je pričakovati v bližnji bodočnosti hudih spopadov na morju.

### Naši sovražniki izgubili dosedaj 3,750.000 mož.

»Kölnische Volkszeitung« piše, da so nemške čete v šestih mesecih vojske ujele okroglo 700.000 sovražnikov, avstrijske čete pa okoli 380.000, skupaj tedaj nad en milijon. Pred nekaj dnevi je list »Times« objavil poročilo iz Petrograda, da je Rusija izgubila okoli 1,300.000 mrtvih in ranjenih ter 700.000 ujetnikov. Ruska armada ima tedaj izgub približno 2 milijona. Francoske izgube se cenijo na 1,500.000 mož, angleške pa nad četrt milijona. Skupno število izgub naših sovražnikov znaša tedaj približno 3,750.000 mož.



## Tedenske novice.

### Varujte živino in prašičel

Zopet nam dehaajo iz raznih krajev poročila, kako prekupci v velikem številu vse hrabe in doline obletavajo in iščejo živine in prašičev. Cene rastejo vsak dan in to izrabljajo prekupci v svojo korist. Zato zotimo vse naše živinorejce, naj brez najne potrebe ne prodajajo živine, in naj zlasti ne verjamejo raznim zvižčam, s katerimi se begajo ljudje. Ena najgrših zvižč je groznja, da bo v našo deželo kmalu udrl sovražnik. Z vso odločnostjo poudarjamo, da zdaj ni prav nobene nevarnosti, in da so vse take grozopolne govorice brez vsake podlage. Redimo, kar moremo in prodajajmo le to, kar je treba in sicer za tiste cene, katere odgovarjajo tržnim cenam.

Dan molitve za mir je bila pretekla nedelja po vsej Evropi. Po naših župnih cerkvah se je ljudstvo v obilnem številu udeleževalo molitev in trumoma pristopalo k mizi Gospodovi. Bog daj, da bi bile srčne prošnje in želje po potrebnem miru kmalu uslišane!

Duhovniške vesti. Umeščen je bil pretekli teden na župnijo Ambrus, ondodni župni upravitelj č. g. Ivan Z avbi. — Podeljena je župnija Dob č. g. Stefanu Rihar, župniku v Planini in župnija Vodice č. g. Petru Jancu, kapelanu pri sv. Jakobu v Ljubljani.

Novi grobovi. Iz Vrha od sv. Miklavža, fare Moravče, se poroča, da je umrl občespoštovani gospodar Anton Jemec, po domače Krača. Zapušča vdovo in pet otrok. — V Trebnjem pri Novem mestu je umrla Terezija Mlejnik, mati preč. fančiškanskega provincijala P. A. Mlejnika. — V Ložu je umrl star Radeckijev veteran Tomaž Markolič, star 91 let. — Na Brezovici je umrl priljubljeni deželni dacar Anton Zemljak.

Pogrešani vojaki. Janez Jenko od 27. domob. pešpolka št. 27, stotnija 11, vojna pošta št. 48, že od avgusta ni

nič pisal. Če bi kdo kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti Janezu Jenko, Zg. Bernik št. 22, pošta Cerklje, Gorenjsko. — Jakob Konestalo od pešpolka št. 97, stotnija 12, vojna pošta 73, se že štiri mesece ni zglasil. Če bi kdo kaj vedel, naj sporoči njegovi njegovi ženi Jožefi Konestalo, Pregarje št. 41, pošta Obrov v Istri. — Že pet mesecev se ne ve nič o Janezu Koširju od 17. pešpolka, 13. stotnija, vojna pošta št. 32. Če bi kdo kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi sestri Alojziji Košir, vas Kržeti, pošta Sodražica. — Marija Rus, vas Selo, pošta Višnja gora prosi, da se ji blagovoli sporočiti, če kdo kaj ve o njenem možu Janezu Rusu, ki je služil pri 7. pešpolku, vojna pošta št. 73. — Že od 20. avgusta je pogrešata Valentin in Peter Likar. Ako bi kdo kaj vedel o njih, naj sporoči Mariji Likar na Golniku pri Križah, Gorenjsko.

Po več sinov imajo v vojski. Matija Marinšek iz Gorenj pri Studnem ima v vojski štiri sinove: Matija, Janeza, Andreja in Lovra. — Stefan Kavčič, mlinar v Rovtah nad Logatcem, ki se je i. 1878. udeležil bojev v Bosni, ima sedaj šest sinov pri vojaki.

Za domovino so padli. Na severnem bojišču je padel nadporočnik 2. polka deželnih strelcev Ignacij Hočevar. — V Galiciji je padel Anton Mestek iz Sutne pri Sv. Križu na Dolenjskem. Služil je pri 97. pešpolku. Sovražna krogla ga je zadela v srce. — Na južnem bojišču je umrl narednik Franc Kompare, doma iz Skocijana pri Dobu. — Na severnem bojišču je padel Anton Stazinski, bivši organist v Železnikih. Bil je nadarjen glasbenik in vnet za svoj poklic. Njegov pevski zbor žaluje za njim. Pokojnik je bil poleg župnika v Smledniku, ki je njegov stric, edini Stazinski na Kranjskem. Pa ni bil, kakor bi kdo po imenu sodil, poljskega pokolenja, nego pristen Belokranjec, iz Metlike doma. A sedaj počiva vendar med Poljaki. Bodi mu lahká zemljičá poljska!

V ruskem ujetništvu se nahajajo: Nadporočnik Ivan Kosnik, profesor državne realke v Gorici. — Jožef Petrič iz Gradišča pri Vipavi je pisal svoji ženi iz ruskega ujetništva: »Ljuba Ivanka! Zdrav sem še vedno in imam upanje, da se bova še videla. Nahajam se v Rusiji, silno daleč od ljube domovine.« Njegovi ženi je poročal njen brat, ki je računski podčastnik, da je njen mož dne 23. novembra na bojnem polju, od šrapnela zadet, mrtev obležal. Kakšno veselje, ko je žalujoča žena prejela pismo od moža! — Franc Zajec, doma iz Zadobrove v ljubljanski okolici, je pisal, da se nahaja v ruskem ujetništvu. — Od tam so se oglasili tudi: Ivan Bitenc in Franc Novak iz Ljubljane, Ciril Silvester, učitelj v Pruskah na Primorskem.

Žrtve mraza. Dne 31. januarja je zmrznil v revirju Posterica Auerspergov gozdni čuvaj Anton Vesel iz Smuka. Dan poprej so pa našli na polju

zmrznjenega kočarskega sina Alojzija Petriča iz Goleka, občina Velika Loka. Ker je bil Petrič božjasten, je najbrže vsled božjastnega napada v snegu obležal in zmrznil. — Od odcepa Grubarjevega prekopa pa do izliva Gradaščice je Ljubljana popolnoma premrznila, to pa seveda zato, ker je voda zaradi zatvornic bolj stoječa, kakor preje. Mraz bi bil zahteval pa tudi kmalu v Ljubljani človeško žrtev. Preteklo nedeljo zgodaj zjutraj so namreč pri mestni deški šoli na Prulah, kjer so sedaj nastanjeni vojaki rekonvalescenti, našli brez zavesti in vso zmrznjeno na hodni poti ležati neka neznano mlado žensko. Ker je bilo opaziti, da je v nji še iskrica življenja, so jo prenesli v šolo ter jo toliko časa spravljali k sebi, da je bila zmožna za prevoz v deželno bolnišnico. Policijski zdravnik ni našel na nji nikakih znakov nasilnosti in se sploh ni dalo dognati, ker ni še mogla govoriti, kdo je in na kak način da je tam obležala. Sklepalj so le, da je tam morala obležati zjutraj, ker, če bi bila tam celo noč, bi bila vsekakor zmrznila. Pozneje se je dognalo, da je bila to 26letna delavka v tobačni tovarni Ana Zajčeva, stanujoča na Karlovski cesti št. 30.

**Rdeča knjiga avstro-ograrske monarhije** je ravnokar izšla. Obsega podatke o vrzokih in začetku sedanje vojske, ki dokazujejo, kako je bila sedanja vojska naši državi usiljena. Podatki o sporu s Srbijo, o umešavanju Rusije, o častnih besedah ruskih državnikov, ki so tajili mobilizacijo kakor o odklonitvi vseh posredovalnih predlogov, diplomatskih pogajanjih do splošne mobilizacije in o lažnjivih pretvezah, s katerimi so naši sovražniki utemeljevali napoved vojske. V »Rdeči knjigi« je zbrano gradivo, ki je našim čitateljem že iz svojčasnih naših poročil znan.

**Odlikovanja.** Vojaški zaslužni križec tretjega razreda z vojno dekoracijo je dobil stotnik Slavomir Verhunc. — Cesarjevo pohvalno priznanje sta dobila: nadporočnik 22. pešpolka Ivan Babič in rezervni poročnik 22. pešpolka Marko Bajuk. — Prostak Roman Rozmarič, doma iz Pristave pri Ljuomeru, je bil odlikovan s srebrno svetinjo za hrabrost. Bil je ranjen na nogi in je skušal rešiti konja, kar ga tudi je, a med tem ga je zadela krogla iz šrapnela v pleča, da je izubil zavest. Bog daj Avstriji več takih hrabrih vojakov!

**Otroci za Rdeži križ.** Šolarji v Stranjah pri Kamniku so nabrali za Rdeči križ od svojih prihrankov 20 K, kateri znesek so poslali našemu uredništvu, da ga izročijo na določeno mesto. Vrlim šolarjem iskrena hvala!

**46urno češčenje presv. Rešnjega Telesa** bo v samostanski cerkvi v Zatičini dne 14., 15. in 16. februarja. Glavna služba božja s pridigo ob 9. uri, popoldne pa ob 2. uri. Vse tri dni priložnost za spoved.

**Na ljubljanski semenj** dne 3. t. m. so prignali 745 glav, in sicer 396 volov, 239 konj, 101 kravo in 9 telet. Kup-

čija je bila zelo živahna. Tržaški kupci so posebno segali po slabših konjih, govedino so pa pokupili tirolski in domači kupci.

**Sladkor kot krma in za izdelavo žganja.** Da bi se pospešilo krmljenje živine s sladkorjem, je finančno ministristvo privolilo v bistvene olajšave pri izvršitvenih določilih glede od 1. 1903. dovoljene neobdavčene porabe surovega sladkorja za krmo. Davka prosta uporaba surovega sladkorja se je razširila in opustila se je zahteva, da bi moral biti davka prosti sladkor zmet, tudj denaturiranje se bo vršilo znatno enostavnejše in zato cenejše. Tudj v drugi važni panogi kmetijstva, namreč za kmetijsko izdelovanje špirta, se je za dobo sedanjih izjemnih razmer dovolila poraba neobdavčenega sladkorja.

**Dve važni stvari** mora imeti pred očmi vsaka slovenska gospodinja, kadar kupuje kakšno blago: vprašati se mora, ali je blago dobro in ali je domače. Obema tu označenima zahtevama v popolni meri odgovarja »obmejna kavna primes« iz Kolinske tovarne v Ljubljani. Ta kavni pridatek je izvrstno blago, kar vedo vse naše gospodinj, ki ga rabijo. Nedosežna kakovost tega kavnega pridataka je splošno znana. »Obmejna kavna primes« je obenem tudi pristno domače blago, edino te vrste sploh. Vsem našim gospodinjam torej prav toplo priporočamo, da v prodajalnicah zahtevajo in sosedam priporočajo izvrstno domačo »Obmejno cikorijo«, s katero bodo gotovo v vsakem oziru najbolj zadovoljne.

**Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:**

## Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katero jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4<sup>3</sup>/<sub>4</sub>% brez kakega odbitka.

Tradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

## Razne novice.

**Ustrelila se je** v Mariboru 18 letna polkovnikova hči Olga Debicki pl. Naviga, ker je padel njen ženin na bojišču.

**Najstarejši ogrski poslanec umrl.** Umrl je ogrski poslanec Jožef Madarasz v 101. letu svoje starosti.

**Smrtno obsodbo so izvršili** v Gradcu nad topničarjem J. Lasičem, ki je na Koroškem umoril neko dekle. Obesil ga je krvnik Lang.

**Ukradeni darovi za vojake.** Ognjičarski soprog Thaller in Plöbst sta se vračali z obiska pri soprogih, ki služita pri 9. topniškem polku, z nenavadno veliko prtljago. Železniškemu sprevodniku se je obudil sum ter je v Beljaku napravil ovadbo na policijo. Takojšnja preiskava je dognala, da je prtljaga obeh žensk sestajala iz samih darov, ki so bili namenjeni za vojake 9. topniškega in 3. gorsko-topniškega polka. Razen tega so našli pri njima 1350 K gotovega denarja, pri kasnejši natančnejši preiskavi na deželnem sodišču v Celovcu pa še 2310 K, katerega sta imeli v nogavicah zašitega. Tudj v Beljaku so zaprli neko strežnico Elizabeto Pisk, ki je svoje delovanje izrahljala v to, da je kradla ranjencem namenjene darove; vrednost ukradenih daril znaša 200 K.

**Črnogorci navadli pogreb.** Neka črnogorskih bataljonov je otvorilo dne 31. januarja t. l. na neki pogreb, ki se je pomikal po Kotorju, silovit ogenj iz pušk. Več Kotorčanov je ranjenih. Krsta je ostala do noči na cesti.

**Za mir.** V Švici je izšel spis za poseben mir med Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Rusijo. Sodi se, da je povzročil spš višji ruski olemič grof Korvin Milovski, k biva v Curihu. Milovski trdi, da divja ob carjevi bolniški postelji hud boj med nacionalistično bojno stranko in med za mir zavzetimi pravimi monarhisti, ki uvidevajo, da Rusiji ne kaže dobička iz vojske. Zavzemajo se za pošten mir brez zavzetja zemlje, nacionalistična siranka pa zahteva iz osebnih in materialnih razlogov, naj se nadaljuje vedno brezobzirneše vojsko, da se tako onemogoči sporazum z nasprotnikom.

**Fzm. Appel umrl.** Prejšnji poveljnik 15. armadnega zbora v Sarajevu fzm. Appel je umrl. Truplo se prepeljalo na Dunaj.

**Usmrtilcev morilcev rajnega našega prestolonaslednika in njegove soproge.** Dne 3. t. m. ob 9. uri zjutraj so bili usmrčeni na dvorišču trdnjavskega zapora v Sarajevu v veleizdajniški sodnijski razpravi na smrt obsojeni Velko Cubrinović, Miško Jovanović in Danilo Ilić. Na smrt obsojena Jakob Milović in Njedok Korović sta bila pomiloščena in se jima je spremenila smrtna kazen v dosmrtno, oziroma 20 letno težko ječo.

**Mlad junak.** Med hrabrimi mladenci, ki so se odlikovali v sedanji vojski, gre častno mesto mlademu Pavlu Stöger. Jeseni je že hotel prostovoljno v armado, je gimnazijec, a so ga odklonili. Sprejet je bil nato v poljsko legijo, kjer se je jako hrabro boril. Pri Nadvonu so ga ujeli Rusi, a jim je ušel z osmimi tovariši in je med begom še ujel nekega ruskega častnika. Povišan je bil za to junaštvo desetnikom. V nekem boju v Karpatih je bil pozneje nevarno ranjen, 16letni desetnik se zdaj zdravi v bolnišnici.

**Mati ob umirajočem sinu.** V ljubljanski rezervni bolnišnici v obrtni šoli je ležal na smrt bolan vojak Krebel iz

Poreča. Bolniška strežnica sestra Ana ni bila rada njegove domače obveščila o njegovem nevarnem stanju, a bolnik že ni več mogel dati nobenih podatkov glede naslova. Strežnica se je zato obrnila naravnost na poreškega škofa dr. Pederzoliya. In res je blagi vladika takoj po prejemu pisma, t. j. pozno ponoči osebno hitel iskat vojakovo mater, vdovo Marijo Krebel. Dal ji je potrebna sredstva in preskrbel brezplačno vožnjo po železnici. Tako je uboga mati dospela k sinu dve uri pred njegovo smrtjo; umrl je 30. januarja ob 6. uri zjutraj ter imel naslednji dan zelo lep pogreb z vojaško godbo in drugimi vojaškimi častmi.

**To bo najhujše!** V eni izmed ljubljanskih vojaških bolnišnic leži mlad fant, edini sin močnega posestnika na Kranjskem. V Galiciji je bil ranjen v roko, katero so mu morali odrezati v kobilcu. Sedaj čaka, da mu napravijo novo iz mavca. Oče in mati vesta samo, da je sin ranjen. Pogosto jima piše — z levico — in ju tolaži, da ni nič hudega. Prej noče domov, nego da dobi roko iz mavca, da se ne bosta in mati preveč prestrašila. »To bo najhujše, kar sem moral prestati, ko jima bom moram povedati, da mi manjka roka,« tako pripoveduje fant. »Kaj porečejo moja mati, kako se bodo prestrašili oče! Počasi jih bom pripravil na to. Edini sin in veliko posestvo imamo, toda kaj bo posestvo z gospodarjem brez roke.« In fant se zamisli, v njegovih očeh pa se kaže žalost, ko sluti v svojem srcu neizmerno žalost očeta in matere, ko bosta zvedla resnico. To bo najhujše!

**Zakaj so jokali?** Na Belo pri Kranju je prišel prvi izmed vojakov domov ranjenec — po bergljah. Nič ni pisal, kdaj da pride; domači ga niso pričakovali, noč ga je prinesla, ravno ko so domači večerjali. Stopil je v hišo in obstal med vratmi. Obstal je med vratmi in zaplakal kot otrok. Takrat pa je zajokala cela hiša: žena, otroci in posli. To je bil srce trgajoč plač, ki ga ni bilo mogoče kmalu pomiriti. Ko se je pa polegel, so si najprvo povedali, zakaj so jokali. Mož je rekel, da se zato ni mogel zdržati solz, ker je prišel domov, ker je mislil, da ne bo nikoli več. Žena pa je povedala, da je jokala zato, ker ga je zagledala živega, ker je tudi mislila, da ne bo nikoli več. In pa zato, ker je prišel po — bergljah. Ampak, tudi to se bo preneslo, samo da je doma!



## Dopisi.

**Koprivnik v Bohinju.** Dne 4. svečana je umrla na Koprivniku Helena Dijak, podomače Anžičeva mati. Rajnica je bila posebno, odkar je odšel sin Anton k vojakom in potem lani v Galicijo, zmerom boleha. Skrb za sina Antona jo je vedno mučila. Zbolela pa je nevarno šele prejšnji ponedeljek in štiri dni pozneje je Bog poklical k sebi blago že-

no. Zadnja nje želja je bila, naj pšejo sinu, ki je dolgo časa ležal vsled ozeblin v bolnišnici v Budimpešti, da bi prišel k pogrebu. Pogreb dne 7. svečana je pričal o njeni priljubljenosti in ed domačini. Pogreba se je udeležila tudi šolska mladina z zastavo, kateri je bila pred dvema letoma boterca, in ženska Marijna družba z družbeno zastavo. — Potolaži, dobri Bog, očeta in zapuščene otroke. — Počivaj v miru, dobra mati! — Trije sinovi so odšli k vojakom od Sušnika iz Gorjuš. Najmlajši Janez že dne 15. januarja, Jaka in Lovro pa 1. svečana. Zadnji je bil že okoli osem let vnet cerkven pevec. — Živega srnjaka je ujel v občinski lovi na Gorjušah dne 5. februarja Janez Torkar Polarjev in ga pripeljal v župnišče. Žival je bila vsled visokega snega vsa izmučena in utrujena. Morebiti bo ostala pri življenju. — Zadnje dni je bilo občutno mraz, podnevi pa nam je sijalo toplo sonce.

**Iz Tržiča.** Poročena sta bila g. Janko Terniša, čevljar z gđc. Frančiško Klopčaver. Ker je nevesta članica ženskega odseka društva sv. Jožefa, ji je ženski pevski zbor v cerkvi zapel lepo poročno pesem. Na mnoga leta! — V Bistrici je umrla g. Neža Štritih, žena tesarskega mojstra in posestnika. Pred mesecem se je rajna izrazila, da rada umrje, da se le Bistrica priklopi Tržiču. Doživela je ta čas in prva izmed novih vaščanov bo počivala na tržiškem pokopališču. Naj počiva v miru! Naši rusinski begunci, po številu 30, se bodo v kratkem preselili na Nižje Avstrijsko. Poljaki so se večinoma že tudi izselili na Dunaj. Po vseh tovarnah se marljivo dela, po nekaterih za vojaštvo. To je velika dobrot za delavstvo, ki ima gotov zaslužek v tem času.

**Iz Adlešič.** Ker niso časopisi nič sporočili, da bi imeli po drugih krajih obilo snega, naj sporočim, kako je z njim v Belikrajini. Tu ga je padlo v zadnji tretjini januarja izredno veliko, saj je snežilo več dni skoraj zaporedoma podnevi in ponoči. Posebno hudo je snežilo v noči od 24. na 25. in 25. januarja cel dan. Ta dan je bil sneg debel že 54 cm, 28. pa že 70 cm. Vsled debelega snega ni mogel priti k nam poštni sel iz Črnomlja od 26. januarja do 1. februarja. Bili smo torej celih 6 dni odrezani od sveta in brez pošte. Kako debel sneg je bil, nam kaže tudi ta-le dogodek: v četrtek 28. januarja je hotela priti domu v našo župnijo neka oseba iz Ljubljane. Sporočila je domu, da naj jo čaka voz v Črnomlju. Toda, kako priti v Črnomelj, ko je bil sneg knjudo do vampa, a cesta nerazmetana. Najela si je torej voz v Črnomlju. Pa sta prišla z voznikom le do kašipota ali roke nad Loko, tu sta se morala pa vrniti, torej še ne četrte ure daleč, ker niso mogli konji naprej. In dotična oseba je morala prenočiti v Črnomlju in drugi dan vrniti v Ljubljano. Debel sneg pa je prevaral tudi nekatere gospodarje, ki se niso preskrbeli preje z drvimi, a zdaj pa ni mogoče prav nikamor v stran z živino. Primorani so se-

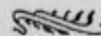
kati celo sadno drevje, kakor črešnje, orehe in drugo. Nastopila je pa tudi huda zima. Dne 31. januarja smo imeli zjutraj 14 stopinj C, na svečnico pa 12 stopinj. V prvi tretjini januarja so pa otroci hodili celo bosi po vasi, tako je prišla neka šolarica v šolo v Tribučah bosa. In sedaj taka izprememba.

**Šmartin pri Kranju.** Umrl je na »Kucni« pod sv. Joštom v župniji Šmartin pri Kranju 31. januarja t. l. Poljak-begunec Bazilij Kozłowski. Rojen je bil 31. januarja 1858. v Olesko blizu Lvova. Bil je železniški uslužbenec v Lvovu. Pred zavzetjem Lvova od Rusov je moral zapustiti ga. Truplo pokojnikovo je bilo pokopano na Svečnico na pokopališču v Šmartinu pri Kranju. Naj počiva v miru v zemlji slovenski!

**Iz Žabnice pri Škofji Loki.** Lani je bilo v naši župniji 27 porodov, 20 mrličev in tri poroke. Obhajancev je bilo 7840. — Pri vojaki je 55 fantov in mož; v Ameriki jih je pa 45. Na bojišču je bilo doslej ranjenih 8. Pogrešajo se trije. Ujeti so trije na Ruskem. Vsled zasebnih poročil kot mrtev obžalovani vojak Peter Zakotnik, posestnik v Dorfarjih številka 3, se je oglasil iz ruskega ujetništva. Piše, da je zdrav. Pismo ima pečat: Novi Črekesk. Rabilo je sem ravno mesec dni. Novi Črekesk leži ob Azovske mornarju, ki je del Črnega morja. — Konj je dobavila naša župnija za vojaške namene doslej 23. — Beguncev imamo sedaj 22, ki so z najpotrebnejšim za življenje preskrbljeni.

**Iz Sodražice.** Padel je častne smrti dne 1. januarja za domovino, prostovoljec, 19 letni Alojzij Matko. Bil je ranjen 19. decembra in je še sam pisal svojim staršem iz bolnišnice, da je ranjen in da ga veseli, da bode mogel božične praznike v miru praznovati. Pisal je redno domov, in ni nikdar tožil o težkočah, katere je moral kot junak prenašati. Le to ga je skrbelo, kako gre staršem doma, ker ni dobil nobenega sporočila od njih, akoravno so mu vedno pisali. Bil je pošten in priljubljen fant. Bodi mu zemlja lahka v daljni Ogrski.

**Bajer pri Ložu.** V Bajerju pri Ložu je umrl v cvetu mladosti 18 letni posestnikov sin France Mlakar, vulgo Blažov. Po malem je pokašljeval že od Božiča sem, a bil je kljub tem dobre volje. Bil je povsod vesel družabnik. Ko se je oglasil podružniški zvon, raznašajoč tužno vest, da je premladi pokojnik zaspal v Gospodu, je vsakdo neverjetno odmajal z glavo, češ, to ni res. In zani se je bridko storilo pri srcu in nehote sem se spomnil pesnikovih tožb in očitanja, ki pravi: »Grobni tulijo... Dalj smo Vam jih — V poljani cvet...« Počivaj mirno v Gospodu, dragi France!



## Grehi očetov se maščujejo.

Dne 17. decembra leta 1909. je umrl kralj Belgije in ustanovitelj afriške Kongo države. Ob njegovi mrta-

ški postelji so se prepirale tri hčere za bogato dedščino, njih mačeha — bivša gledališka igralka — pa je pobrala milijone in šla z njimi in s svojim sinom živat po svetu lahko pridobljeno bogastvo.

Za Leopoldom II. je zasedel belgijski prestol njegov stričnik, sedanjí kralj Albert. Pripoznati se mu mora, da je bilo eno prvih njegovih del to, da je uredil razmere v belgijski koloniji Kongo.

Leopold II. je vladal v Belgiji od leta 1865. Bil je lahkoživ mož, ki je vžival vse posvetne nasladnosti. Zraven pa je bil velik gospodarski talent. Leta 1861. je izdal knjigo z naslovom »Dočakanje dela iz leta 1830«, v kateri je dokazoval, da je za Belgijo potrebno, da si pridobi nekaj kolonij. (Kolonije so posestva držav v drugih delih sveta, na primer v Afriki, Aziji itd.)

Septembra meseca leta 1876. se je na prizadevanje kralja ustanovila družba, ki se je imenovala »Mednarodna afrikanska družba, ustanovljena v svrhu preiskovanja srednje Afrike in njene iveritve za trgovino in promet.« (Association Internationale Congo.)

Ta družba se je pa takoj lotila dela v Afriki. Odkrivala je ozemlje, ustanavljala tamkaj podružnice in sklepalala z voditelji divjih afriških narodov pogodbe. Delala je ta družba po zgledu Angležev tako, da je proglasila od družbe zavzeta ozemlja kot »narodno domeno«. Pa ne narodno, temveč last krone ali kralja je postalo to ozemlje. Čisto navadno so Belgijci tako napravili, da so zemljo v Afriki, kamor so prišli, proglasili za last belgijskega kralja na podlagi raznih pogodb, ki so jih napravili s poglavarji ondotnih divjih rodov. Leta 1884. se je vršilo v Berlinu posvetovanje zastopnikov raznih držav, takojimenošana »Kongo konferenca«, ki je pripoznala Belgiji pravico nad ozemljem Kongo v Afriki. Vodil je to posvetovanje takratni nemški državni kancler Bismarck. Pogoji, ki jih je ta konferenca stavila, so bili: 1. Trgovska in prometna prostost. 2. Vzdrževanje ondotnih rodov. 3. Prostost veroljubovanja. 4. Odprava kupčije s sužnji. Namen konference je, je dejal Bismarck, da se afrikansko ozemlje odpre trgovini celega sveta in se ondotni rodovi priklopijo krščanski omiki.

Konferenca je tudi potrdila, da je s 1. avgustom leta 1855. prevzel belgijski kralj vrhovno oblast nad Kongo državo in jo po svoji osebi združil z Belgijo. Ta neodvisna Kongo država je obstajala 44 let do 15. novembra leta 1908. Ta dan je belgijska zbornica prevzela Kongo državo v svojo last kot kolonijo Belgije.

Torej 23 let, to je od leta 1885. pa do leta 1908. je nosil kralj Leopold sam odgovornost za vse, kar se je v Kongu delalo. On osebno je bil lastnik tako velikega ozemlja v Afriki kot je štirikratna francoska dežela. Po imenu je bil kralj krščanski kralj in je imel ne-

omejeno oblast k dobremu ali slabemu. Videli pa bomo, da mu je bila Kongo država samo molzna krava, od katere je dobival milijone in milijone in se prav malo brigal, da bi »ondotne rodove pripeljal h krščanski omiki«.

Prvo, kar je on prav napravil, je bilo, da je odpravil kupčijo s sužnji, katero so tamkaj gojili zlasti Arabci. Proti tem arabskim trgovcem in njih plenitvam je oborožil domačine in vodil z njimi proti Arabcem od leta 1891. do leta 1894. vojsko. Po tej vojski je pridobil Kongo državi mnogo sosednega ozemlja.

Do tistega časa so zamorci v Kongu prodajali, oziroma izmenjavali, ker denarja niso poznali, pridelke zemlje s trgovci, ki so prihajali k njim, zlasti z Arabci. Slonova kost je bila najdražji pridelek. Ko je zavladal v Kongo državí Leopold, je pobral Arabcem vse zaloge slonove kosti, kar jih je pri njih dobil.

Do tedaj so imeli črní pravico razpolagati s pridelki kakor so sami hoteli. Leopold pa je upeljal monopol. To je, da je zaukazal, da se sme slonova kost, kopalova smola in kavčuk po določenih cenah prodajati samo njemu. V zameno za te reči niso dobivali zamorci denarja, temveč sol, steklo, blago za obleke in druge za gospodarstvo rabne predmete. Tudi sužnje je smela odkupovati samo vlada. Da bi se pa druge zasebne evropske družbe ne vzdignile proti tem določbam, jim je Leopold prepustil eno četrtino ozemlja, na katerem so smele one gospodariti.

Omiko so pa Belgijci zamorcem prinašali na sledeči način: Poglavarjem rodov so nalagali davek, ki je obstojal v tem, da so jim morali oddajati velike množine slonove kosti in kavčuka. Tam, kjer tega davka niso mogli skupaj spraviti, so Belgijci požgali zamorcem vasi, jih pretepali, jim odvajali žene in jih morili. Edini katoliški misijonarji, ki na so bili sami odvisni od »katoliške« Belgije, so bili v pomoč nesrečnim zamorcem. Tako najdemo v zapiskih misijonska poročila, ki se glase:

Novočasna zgodovina evropske nastanitve v Afriki je zgodovina nepregledne sramote. Ali: Vedno sem trdil, da bo rod zamorcev, ki je prestal tristoletno dobo kupčije s sužnji, v petih letih umorila omika Evropejcev.

Belgijska vlada se je izgovarjala, da potrebuje denarja za ladje, železnice, vojaštvo in za obresti 25 7milijonov, ki jih je vtaknila v Kongo državo. Od leta 1892. niso imeli zamorci domačini nobene pravice več do surovin, iz katerih se je prideloval kavčuk. Samo do mezde so imeli še pravico. Od 1. 1899. do leta 1902. pridobljeni kavčuk je znašal vrednost 144 milijonov. Vrednost blaga, ki so ga v teh letih dobili zamorci od Belgije za kavčuk, pa je znašala 24 milijonov. Pridobivalo pa je kavčuk Belgijcem 18 do 20 milijonov zamorcev. Vso to stvar je imelo v rokah osem belgijskih družb, katere so

bile vse odvisne od kralja Leopolda. Ena izmed njih »Société Anversoise du commerciale du Congo« je bila ustanovljena z akcijskim kapitalom 1.632.000 nesla pa je samo leta 1898. dobička 3.840.000. Ta družba je imela svojo oboroženo moč, s katero je priganjala zamorce, da so ji iskali surovine za kavčuk in slonovo kost. Ta družba je zatirala upore med zamorci in oklepala v verige uporne zamorce, katere je pustila potem lokote umreti. Neki agent je izdal belgijskemu časopisju postopanje te družbe in preiskava je dognala, da je pustila ta družba naenkrat 150 zamorcev umoriti, 60 odsekati roke, 60 zamorskih žena so oklenili v verige, od njih so vse razen petih pomrle od lakote itd. To vse pa samo zato, ker ti reveži niso mogli dati zahtevane množice kavčuka.

Druga družba, ki se je imenovala »Abir: Societé à unpoisabilite limitée«, je bila ustanovljena z 1 milijonom kapitala. Od 1. 1898. do 1. 1903. je pa napravila dobička 15 milijonov in njene delnice so poskočile od 500 na 2700. To vse za kavčuk, katerega so morali pridobivati zamorci za slabo, golo plačo na zemlji, katero so jim te družbe oropale.

Ne smemo pozabiti, da je bil belgijski kralj Leopold vrhovni gospodar vseh teh družb in da je prevzel nalogo, da se bodo pridobili zamorci za »krščansko miko«.

V Kongo državi je bil tudi Avstrijec trgovec po imenu Rabinek. Ta je znal z ondotnimi domačini tako postopati, da so mu zaupali. Ta mož je sklenil z eno teh družb trgovsko pogodbo za pridobivanje kavčuka in slonove kosti. Ko so v Belgiji o tej pogodbi izvedeli, niso hoteli ravno nič vedeti o nji, temveč so obdolžili tega moža, da je dajal zamorcem orožje. Postavili so ga pred sodišče in ga obsodili na eno leto zapora in plačilo 1000 frankov odškodnine. 2000 milj daleč se je napravil mož na pot, da bi se obrnil do vrhovnega sodišča v Bonni. Na potu je umrl in Belgijci so mu zarubili vse njegovo premoženje.

Tako so gospodarili Belgijci in dosegli, da se je znižalo število domačinov-zamorcev od vsakih 100 na 60. Mrli so od lakote; žene, otroci in stari pa v zaporih. Te so namreč zapirali kot peroke, dokler jim niso možje nanosili zahtevane množine kavčuka.

Samo misijonarji so bili, ki so se upali poročati o belgijskih grozovitostih v Kongo. Toda kdo jih je poslušal? Saj je šla kupčija tako izvrstno, da so samo v Antwerpnu prodali letno 5000 ton gumija.

Angleži, ki so bili zavidni Belgijcem za te kupčije, so pa le začeli počasi spravljati v svet belgijske grozovitosti. Stvar je prišla tudi pred belgijsko državno zbornico. In našel se je mož, ki je bil kraljev zaupnik, Woeste. Ta mož je zagovarjal vso stvar s tem, da se more zamorec le počasi vzgojiti. Očitalo se je, da so videli 80 odsekanih zamorskih rok sušiti pri ognju. »To je res, am-



pak te roke so bile odsekane mrtvim (?) zamorcem in črnim mladim vojkom se vendar ne more jemati veselja, da se ne bi radovali nad takimi stvarmi.« — Tako je govoril Woeste v zbornici 3. julija l. 1903.

Misijonar Ruskin je pa poročal v svet, da pada število zamorcev od leta do leta, ker jih Belgijci mučijo do smrti in more.

Vihar, ki je rasel tudi med ljudstvom v Belgiji proti tem grozovitostim, je imel to dobro, da so l. 1905. poslali v Afriko posebno komisijo, ki naj bi vso stvar proučavala. Res se je začelo od tedaj boljšati. Ampak glavno je bilo zakriviljeno že prej in tudi slonova kost že precej iztrebljena.

Vso napako je pa odpravil šele sedanji kralj Albert kateremu pa ni bilo prizanešeno, da se ne bi že nad njim maščevali Leopoldove pregrehe. Ker grehi očetov se maščujejo.

Veliko odgovornost je nosil Leopold. Napravil si je v krvi zamorcev milijonska bogastva. Kdo jih vživa? Hčere se kopljejo v dolgovi, in ena posebno, živi življenje razuzdanke. Njegova vdova, katero je moral do smrti skrivati pred ljudstvom in pred hčerami, pa vživa njegove milijone vesoljaško po svetu.

Tako se krčijo za kavčuk pridobljene milijoni kot kavčuk. Nad one, ki so imeli delež pri teh krvavih kupčijah, je pa priznala svetovna vojska sodbo. Velik greh je bil, ker je Leopold obljubil svetu, ki mu je Kongo dovolil, da bo skrbel, da bodo dobili zamorci krščansko omiko. Skrbel je pa le za kavčuk. Kar so storili za krščansko omiko med zamorci, so storili revni katoliški misijonarji.

Pa tudi Anglija ni delala drugače v svojih kolonijah. Tudi njene grozote so vpile do neba.

Zato je res svetovna vojska — svetovna sodba za prav vse, ki so delali krivico. Za prav vse, kar se bo gotovo še pokazalo! Je pa tudi velik čas pokore. Zato, učimo se!

## Listek

### Rekrut.

Spisal Henrik Conscience.

(Dalje.)

7.

#### Marijina pomoč.

Poznega popoldne istega dne sta potovala Katarina in njen prijatelj molče preko planjave onostran Gradine. Oba molčeva in otožna, a nista razodela drug drugemu svoje pobitosti, ne, zakrivala sta si pobitost, besedice katere sta že pregovorila tu in tam, so imele namen, da se pokažeta drug drugemu še vedno vedrega duha.

In vendar je napolnjevalo grenko razočaranje njuna srca z bridkostjo:

Kar sta bila nadaljevala svojo pot po veselem dogodku tega jutra, je bila izprala Katarina Janove oči že pet ali šestkrat. Nista šla mimo vode, ne da bi poskušala ako ima čarobno moč, katero je imel prvi potok. Toda žal! Ves trud ljubeznjive deklice je bil zaman, prinašal je samo nji in nesrečnemu mladeniču bolešno razočaranje, postal je le vir obupa in bolečin.

Mogoče, da je varal vojak sam sebe, ko se mu je dozdevalo, da je videl svojo tovarišico; mogoče tudi, da je pogosto ribanje in zmivanje očeš še pospešilo vnetje — vojak ni videl, zdaj ni bilo več, kolikor si je tudi prizadeval, da bi zagledal mračno podobo Katarinino. Niti svetlobe ni mogel več prenašati in vselej ko mu je vzela Katarina senčnik od oči, je zaprl oči, ker je čutil silno bolečine.

Vsled tega se je utrdilo v njenih dušah strašno prepričanje, da ju je varala domišljija, da je Janova slepota neozdravljiva in večna. Pač jima je ostala v dnu srca sreča negotovega upanja, ali to upanje je vrglo le posamezne blede žarke v gosto tmينو njunega obupa — bolečina, ki je sledila razburjenim čustvom, je bila zatem le še bolj pekoča.

Bil je drugi vzrok, ki je tlačil njuni duši s skrbjo. Od jutra sem sta naredila že osem ur hoda in bila sta oba silno trudna, posebno vojak, ki je stopal pogostoma naopak, je bil popolnoma opešal. Ves onemogel, skoraj ne da bi se zavedel, da hodi, je kljukal ob palici za Katarino, klamajočih udov, kakor stvor, ki nima duše. Njegove noge so se ožulile in ko bi ne bil izgubil zavesti, bi bil čutil, da mu kaplja gorko po obuči, iz ranjene pete ič tekla kri.

Nič manj trudna ni bila Katarina, da bi govorila, ne da bi se ozrla na vojaka. Ubožica se ni upala pregovoriti. V njenem srcu ni bilo tolažbe, njena blaženost je izginila, ugasnil je žar prihodnje sreče. Nepričakovana radost se je je bila polastila s tako močjo, da bi jo bila spravila skoraj ob razum — tem hujši je bil udarec razočaranja, potlačil je sicer pogumno dekle, da je hodila kakor sužnja, upognjena pod jarmom neskončnega brezupa. — Kaj neki naj bi rekla, da bi ojunačila svojega obupanega prijatelja? — Naj mu laska z upanjem in laže sama sebi? Tega ne more, zdelo bi se njemu in njej sami kakor zlobno žuganje in paralo bi jima srce.

Zato je hodila nema, lenih korakov tja v en dan, pogreznena v žalostno premišljevanje, ne da bi se zavedala lastnega stanja.

Ko sta hodila tako še dobre pol ure, je zdihiel vojak bolešno in zastokal:

»Katarina, stoj! Jaz ne morem več!«

»Tudi meni se godi tako,« je odgovorila Katarina, ne da bi se ozrla, »bova pa malo počivala in prespala to noč v oni-le vasi.«

»O Katarina, ustavi se!« je prosil slepi.

»Smo čisto blizo nekega dvora, še dvajset korakov, Jan, tam je lep bukov gaj, posedeva v senci.«

»Pa pojdi hitro za božjo voljo!«

Prijela ga je za roko in peljala v bukov gaj, tam ga je posadila tako, da se je upiral s hrbtom na bukev. Ko ga je izpustila, je padel na travo, glavo sklonjeno.

Za drevesom, kjer sta sedela deklica in mladenič, je bila uta, v nji je sedel star gospod, ki je čital debelo knjigo, njegov obraz je bil poln brazd, in tistih par las, ki so mu delali kolo-bar na glavi, se je svetilo srebrno. Kazalo je, da bi bil vojak, morda vpokojen častnik, kajti nosil je nekako suk-njo, zapeto do vratu, rta prsih se mu je svetil križec. — Ko je slišal šum za seboj, se je ozrl in zagledal skozi bukovino listje vojaka in zalo kmetico, ki nosi njegovo culico na hrbtu. Presenetilo ga je to, a domislil se je, da bo to sestra, ki spremlja svojega brata in mu je odvzela iz ljubezni breme. Ta dokaz priproste ljubezni se mu je tolikanj dopadel, da je motril s prijaznim sočutjem pod drevesom počivajoča popotnika.

Katarina se ni zavedala, da je padel Jan od utrujenosti v travo, sedla je poleg njega in govorila:

»Jan, ti si tako tih in žalosten! Kaj ti je? Truden si, kaj ne? To bo hitro prešlo, boš videl Janček.«

Vojak ni odgovoril, deklica ga je tolažila prijazno:

»Potolaži se, Jan, in misli, da bova jutri doma. Od Venlooa sem je kakih 20 ur hoda, še tri ure, pa sva v naši vasi. Ako se spraviva zjutraj zgodaj na pot, nama bo to za izprehod. Saj sva vendar lahko zadovoljna, ker imava tako srečo, da te smem peljati domov od vojakov. Kar se tiče družega, bodi čisto brez skrbi, že uredim tako, da ne boš imel toliko neugodnosti v svojem življenju, moj Jan. Pa zakaj ne govoriš ničesar?«

Mladenič je premagoval svojo slabost in vzdihal: »Srce mi razgraja in oči me pečejo silno — pusti me, da počivam.«

Nekaj hipov ni prelomil dekličin glas tihote, premišljevala je Jana in je prišla do zaključka, da tlači njenega prijatelja bolj žalost kakor utrujenost. Blagosrčna deklica je premagala svoje lastne bolečine, da bi tolažila slepega, z veselejšim glasom je rekla:

»Reci Jan, si ti prepričan, da si me videl? Vidiš, to me potrjuje v misli, da je še kaj življenja v tvojem levem očesu, dasi si zdaj zopet čisto slep, to pride od vročine, ki ti je prisadila oči. Le potrpi, da prideva domov. Prodali bomo nekaj letošnjega žita in poslali bomo po viniškega zdravnika, da te bo ozdravil, saj je naredil že čisto drugačne čudeže na ljudeh, ki so bili že več dni mrtvi. Pomisli samo, Jan, jutri vidi tvojo mater, deda in Pavleka, jutri te popeljem k vsem prijateljem, da jih pozdraviš. Ko se odpočiješ, te ne bo več zbadalo po očeh in boš zopet nekoliko videl. In potem bova molila skup-

no pod lipo, da se zahvaliva Naši ljubi Gospej za njeno usmiljenje, kajti ne dvomi, Jan, ona me je uslišala in bo . . . Kaj je to? Kri vidim na tvojih nogovcah! Gorje meni! In ti mi ne poveš ničesar o tem, ti ubogo jagnje!»

Naglo ga je sezula in brisala mu je s svojim belim robcem kri raz nog, hotela mu je povedati, da je rana majhna in neznatna, ali ko ga je pogledala, se je stresla kakor trepetlika in je klicala plašno:

»Ali, prijatelj, kaj ti je vendar? Ti bleđiš?»

Mladenič je vzdihnil komaj slišno: »Ne vem . . . Pri srcu mi je tako čudno . . . Zdi se mi, da umrjem.« Hudo so se stresli njegovi udje, glava se mu je povisala na ramo, roki sta obviseli na travi. Kričaje, kakor da je prišla iz uma, je pritiskala Katarina svoji roki na njegova prebledela lica in mu je privzdigovala glavo, po bukovem gaju je šel njen obupen klik:

»Jan! Jan! On umira! Revček! Vode, vode, na pomoč!»

Skočila je pokonci in se ozirala z zmesanimi očmi, tekla je v krogu od te strani na drugo, da bi našla kje vodo. Nakrat je zagledala za gajem železno omrežje, v njem vrata odprta, ki so pečjala h gospodskemu dvoru sredi vrta. Vsklik veselja se ji je izvil, tekla je hitro, kolikor je mogla, tja, da si bi izprosila pomoči. Ko je pritekla po vijugastih vrtnih stezicah v bližino visoke hiše, sta prihajala ravno dva moža napram njej. Prvi njih je bil plešast sivolas mož, čegar obličje je vzbujalo spoštovanje, drugi je bil prileten, a še precej pri moči; od njegovega čela se je vlekla brazgotina tja do ust, gotovo spomin v vojski dobljene rane, tista brazda pa je delala njegov obraz precej neprijazen. Ta je moral biti sluga in stari gospod njegov gospodar. Sluga je šel nekaj korakov za gospodom in je nesel vrč, stekleničice in platno.

»Gospod dragi!« — je klicala obupana Katarina — »dajte mi vendar malo vode ali jesiha. Tam za gajem leži ubogi slepi fant, omedlel je in umrje, če ne dobi pomoči. Za božjo voljo gospod! Bodite usmiljeni, storite dobro delo in pojdite z menoj. O prosim Vas, kakor se Bog prosi!»

Stari gospod se je nasmehnil usmiljeno, je prijel deklico za roko in rekel mirno: »Ne boj se dekcle, saj ni nič hudega, to je samo navadna omedlevica; mi smo pa že na potu, da mu pomagamo. Tvoj ubogi prijatelj je samo truden, le pojdi ne žaluj.«

Skoraj, da ni razumela Katarina, kar ji je govoril. Bilo je prečudno, da je bila pomoč že pripravljena, predno je naznanil kdo nesrečo — v svoji priprosti duši je pripisala Katarina to posredovanju Matere božje in je gledala veselo zavzeta v prijazen obraz, ki se ji je smehljaj tako tolažilno. Gospod je hitel in govoril Katarini:

»Ti si dobro dekcle, hčerka moja, da izkazuješ toliko ljubezni ubogemu

vojaku. Odkod pa prideš z njim? — Iz Venlooa, kaj ne?»

»Da, gospod, to je zelo daleč od tu.«

»Pa kaj si nosila ves čas cule, ki je imaš na hrbtu?«

»O gospod,« — se je razsolzila deklica. »Oni ubožec je slep in hodi težko, ker ne vidi poti. Hodila sva hitro, jaz sem močna in zdrava . . . Bog moj! — Glejte ga — bled je in trd kakor smrt.«

Potok solza je tekel po njenih licih, sklenila je proseče roke in ihtela: »Saj vendar ne umrje, gospod?»

Smehljaje je odmajal stari gospod z glavo in se je sklonil k mladeniču. Sluga je postavil steklenice na tla, je pokleknil in vzdignil z desnico Janu glavo, z levico mu je odpel zavratnico in suktno, stari gospod pa je umival omedlelemu obraz in roke.

Katarina je klečala poleg njih in je gledala jokaje kako sta stregla oba neznanca njenemu ubogemu Janu, spoznala je, da sta ta dva vajena hoditi okrog bolnikov, in da je stari gospod zdravnik. Ta misel jo je tolažila in ji je vtila poguma v dušo. Na njenem obrazu je prisijal že med jokom smehljaj, ki je bil izraz hvalečnosti in plašnega pričakovanja. Zelo čudno se ji je zdelo vse, tako tudi pogovor obeh mož.

»Major,« je rekel sluga, »to je kakor pri Sabijani de Alba na Španskem. Meni postaja tako težko pri duši, če se spominjam na to.«

»Najin ubogi prijatelj, kapetan Steens, kaj ne?« — je vzdihnil gospod, »daj mi steklenico, omedlevica je globoka.«

»Da, meni se zdj kakor da ga vidim še. Kapetan je ležal tudi tako, pod limonovim drevesom — pustil je svoje kosti pri Vitoriji. To je bilo sekanje, streljanje in rezanje major, kaj ne? Tisti dan sva pobrala marsikoga in ga obvezala. Bil sem ves krvav od glave do peta in vi ste bili ravno taki major.«

»Srce se oglašja . . . Takoj se bo zavedel.«

Sluga je dvignil s prstom trepalnico omedlevičnega in opomnil:

»Slep je! Stara vojaška bolezen! Poznamo to. Ali poglejte levo oko, major, zdi se mi, da ni še čisto izgubljeno.«

Klik veselja se je izvil Katarininim prsam. Bila je sledila pozorno, kako se je vračalo življenje njenemu prijatelju, videla je da vzhaja rdečica na njegovem licu — in zdaj — zdaj se je jel gibati.

Slepi se je zavedel. Otipal je obleko mož, ki sta se ukvarjala z njim in vprašal plašno:

»Kje sem? — Kaj se je zgodilo z menoj?»

Raztegnil je iskaje roki in tožil:

»Katarina, kje si Katarina?»

Vrskaje je prišla njegove roke in hitela veselo:

»O Jan! hvali Boga, da si omedlel ravno tu. To je bila sreča, pri tebi so dobri ljudje, ki pravijo tudi, da ni izgubljeno tvoje levo oko.«

Mladenič je obrnil slepe oči v svoja dobrotnika in se zahvaljeval: »Kdor koli ste — Bog naj vas blagoslovi za vaše usmiljenje.«

»Tovariš,« ga je prekinil hlapec, »poskusiti hočemo, da vstanemo. Le pogumno, bo že šlo.«

Prijel je vojaka pod levo pazduho, gospod ga je prijel pod desno, tako sta spravila slepega na noge. Katarina je menila, da sta izkazala zdaj ona dva že dovolj uslug slepemu, priklonila in nasmehnila se je veselih oči rekoč:

»Gospoda moja, jaz sem ubogo kmečko dekcle in naš Jan tudi ni bogat, ali bodite zagotovljeni, da se vas bova spominjala v molitvi vse svoje življenje. Ne trudite se zdaj več z revežem prosim, pustite ga, naj se odpočije na travi, obvila mu bom noge z robci. Morava še v vas, tam prenočiva in jutri sva doma. Bog vama daj zdravje na tem svetu, na drugem pa večno zveličanje.«

»Ne, ne tako!« — je rekel stari gospod — »pojdiva z menoj, moja gosta sta. Nočem, da bi se zmučili tako poštene ljudje na potu. Mladi tovariš ne pojde, dokler se ne okrepi. Videli bomo, če mi ni nemara mogoče storiti kaj, da bo poplačana Tvoja požrtvovalna ljubezen.«

»Imamo še par steklenic starega španskega vina, ki bi obudil celo mrtve k življenju,« — je dostavil sluga. — »To je edino zdravilo, katerega je potreben naš tovariš. Le počakaj hčerka, predno mine ura ga ne boš poznala več.«

»Gospoda moja, gospoda moja,« — je jecala deklica — »storite kakor vam veleva Vaše krščansko srce, jaz ne morem govoriti, tako me gane Vaša dobrot. Bodite tisočkrat zahvaljeni!»

Podprt na obeh straneh se je lomil Jan počasj naprej. Ko so prelezli na vrt je smuknila Katarina k staremu slugu in vprašala šepetaje:

»Recite prijatelj, Vaš gospod je zdravnik?»

»Zdravnik?« — se je nasmehnil ponosno sluga. »On je bil major ranocelnik pod Napoleonom. Odrezali smo več rok in nog kot bi jih moglo ležati tu, in to ni malo.«

»Prijatelj — zna mar ozdraviti tudi oči?»

(Konec prihodnjič.)



## Smrt.

Beseda grenka polna groze, ki vzbujáš čute še groznejše, življenja ukončáš motvoze, pretrgaš niti še močnejše, predhodnik tvoj je jad in strah, za tabo sled, pepel in prah O smrt!

Bodalo grozno duši naši, gospodovalec neizprosni vse živo se pred tabo plaši, in strah popada vse neznosni

ker ti ustavljaš cvet in rast  
in vse potreš v pepel, propast.  
O smrt!

Od znanih bratov, krajev znanih  
spovajaš nas v dežele tuje  
in tvoja moč iz sob prostranih  
moža pobere v grob zasuje,  
počitka zate nikdar ni  
tvoj meč naprej, naprej kosi.  
O smrt!

Iz krogov dece tvoja roka  
iztrga ljubega očeta  
iz krila materi otroka —  
ljubav nobena ni ti sveta.  
Nevesti mladi tvoja moč  
moža odvede v večno noč.  
O smrt!

Nobena solza te ne gane,  
in glas noben te ne izprosi,  
ne ganejo nobene rane,  
dari nihče ti vkup ne znosi,  
noben te ne premaga mož,  
da zadržala svoj bi nož.  
O smrt!

Kot tat priplaziš se v gradove,  
kjer gostje rajajo v dvoranah,  
najdražjega tvoj meč pozove,  
pusti ostale v bridkih ranah,  
in godba prejšnja, petja zvok  
zveni tvoj meč v mrtvaški jok  
O smrt!

V trenutku revne obogatiš,  
bogatom vzameš vse imetje,  
berača z bogatinom zbratiš  
v pogubo ali pa v življenje  
ne vprašaš, kdo ima oblast  
vsak mora z glavo v tvojo past.  
O smrt!

Ko ti potiplješ učenjaka,  
vsa učenost je koj zdrobljena,  
in daš soseda mu bedaka  
v deželi tvoji čast je ena  
v kraljestvu tvojem ni razlik  
prostak je tam, kjer umetnik.  
O smrt!

Na svetu mnogi znajo dosti,  
slavijo v vedah, umetninah,  
le ene ne v vedo modrosti,  
učeni tavajo v temninah,  
le tvoja roka prav uči,  
kako na svetu vse mini.  
O smrt!

Za greh ti grozno si plačilo  
največji strah si naši vesti,  
prihodnosti temne strašilo  
in ropar na življenje cesti  
ti pot si k sreči v večni mir,  
in večne muke strašni vir  
O smrt!

Ti črva kralju daš na glavo,  
vsadiš mu v nedrije trohnobo,  
da čast mu glodata in slavo,  
pogledov resnost in milobo  
če dober ali slab vladar  
v življenju bil je, ni ti mar.  
O smrt!

In dekla tvoja, smrt, trohnoba.  
ne prizanaša roki sveti  
enako ješ ga sredi groba,  
enako morala je umreti  
in če nosila je Bogá,  
tvoj črv je jesti ne nehá.  
O smrt!

Ti trosiš prah po svoji njivi  
Po svoji volji na okoli;  
pobereš knežji prah trohljivi  
in ga k beraču treščiš dolí.  
Nedolžni in deviški prah  
poneseš z grešnim — groza, strah!  
O smrt!

To z udi našimi počenjaš  
tako nas spajaš, vežeš, družiš,  
od samovlasti nič ne jenjaš,  
komu tako zvestobno služiš?  
Ti dekla groze in strahu  
ti služiš večnemu Bogu.  
O smrt!

Priznanje kličem tvoji vladi,  
pa vendar prosim — to pojasni:  
smem li živeti v sladki nadi,  
da, ko zrahljaš pepel mi časni,  
noveš, me pelješ li v nebo?  
Ah, ali morda v večno zlo —?  
O smrt!

A. Hribar.



## Pismo vojnega kurata dr. P. Gvido Ranta.

C. in kr. vojni kurat dr. P. Gvido Rant, franciškan, je pisal »Slovcu« z dne 3. januarja 1915:

Dne 10. decembra ob 8. uri zjutraj smo srečno prišli v Krakov. Že od daleč sem iz vlaka občudoval jutranjo zarjo v vsej njeni lepoti in nekak čuden vtis je napravilo na me solnce, ki je izza vzhodnih gričev izšlo popolnoma rdeče, kakor da bi bilo namočeno v krvi junakov, ki padajo tam zunaj na bojnem polju v borbi za drago nam domovino. Poslušal sem in poslušal, da bi zaslísal na jugu, vzhodu ali severu odmev bojnega vrišča. Pa od nikoder nobenega glasu. Rusi, ki so bili mesto že od treh strani obkolili v daljavi 15 do 20 kilometrov od trdnjavskega obroča, tako da je bila pot le proti Dunaju prosta, so se morali umakniti. Tako sem si mislil. Toda zmotil sem se. Komaj smo izstopili iz vlaka in se podali v kolodvorsko restavracijo k zajutreku, smo že slišali razločno in v toliko bobnenje topov. Smo že v ognju, sem si mislil, toda še na varnem, skriti za trdnjanskimi forti, ki jih je okolu mesta 72. Že iz tega lahko spoznate, kako silno močno je utrjen Krakov, nekdanja prestolica Jagelonov.

V Krakovu smo ostali do 12. decembra in čakali, kam nas bodo poslali. Življenje je bilo tu popolnoma mirno. Tu in tam smo opazili kak aeroplan, od zjutraj do večera je bilo slišati vsak dan včasih bolj močno, včasih bolj polagano streljanje naših in ruskih topov. Rusko streljanje se popolnoma lahko loči od našega. Rusi odajajo strele v salvah, to je, osem topov ustrelí naenkrat, naši streljajo posamezno,

top za topom in zato mislim tudi z večjim uspehom. Moralni učinek je gotovo večji pri ruskem streljanju, pri našem pa materialni.

Ob pol 8. uri zjutraj smo odšli dne 12. decembra proti mestecu Vielička, ki leži približno 20 km jugovzhodno od Krakova. Jaz sem imel na razpolago avtomobil. Pred četami se je odpeljal z avtomobilom g. general baron Karwinsky s svojim adjutantom, 50 korakov pa jaz v avtomobilu, katerega je vodil g. Medic iz Ljubljane. Bolj ko smo se bližali mestu, bolj razločno se je slišalo streljanje. Poveljstvo kora, kateremu smo bili prideleni, nas je poslalo še kakih 6 km naprej do vasi Pšebječani. Vozili smo se tja in sem, naprej in nazaj, dokler niso prišli naši bataljoni za nami. Štab je bil nastavljen v neki kmečki hiši, kjer smo ob pol 7. uri zvečer kosili in večerjali obenem. Ko smo se približali vasi, je gromelo na vseh straneh. Dva do tri kilometre od nas se je vršil hud boj. Pokanje pušk in prasketanje strojnih pušk je bilo podobno ropotanju stroja za čiščenje žita. Začelo se je mračiti. Radovednost me je gnala na prosto, da bi si stvar nekoliko bolj natančno ogledal. Šel sem na mali griček par sto korakov od našega stanovanja. Nekaj časa sem se oziral okrog sebe. Kar zagromi na zahodu, da se zemlja stresa. Kaj je to? Po zraku v polkrogu nad menoj šumi, žvižga, stoče, tuli in se vije, kakor bi divjal na nebu vihar. Nek čuden čut se me je polastil. Naš motorni top (30.5) je oddal na bregu pri Vielički strel in vrvel v daljavo 12 do 13 km proti sovražniku svojo smrtonosno kroglo, ki stre vse, kar zadene. Oštal sem dalje na svojem mestu, dokler se ni popolnoma stemnilo. Sedaj sem mogel šele natančno videti, kje stoje naše in kje ruske baterije. Moštva se sploh nič ne vidi, je vse zakopano v strelskih jarkih. Bliskalo se je v polkrogu tako daleč, kakor so segle moje oči. Bila se je odločilna bitka na celi črti od severa do juga. Na vzhodni strani se zasveti, ogenj švigne iz neke hiše, zadel jo je ruski šrapnel. Temno nebo žari od plamena, nočni mir moti mogočno in silno streljanje. Ko se obrnem na drugo stran, zapazim dva signala. Visoko v zrak zleti na enem kraju rdeča, na drugem pa zelenkasto-vijolična krogla in trenutno izgine. Signalizirala sta dva poljska kmeta, izdajice, ruska špijona, katera so drugi dan ujeli in oddali divizijskemu sodišču. Polagoma je boj ponehaval in podal sem se k počitku. V sobi, kjer smo spali, so naši slugé razpoložili slamo. Zlezal sem v spalno vrečo in spal, kolikor se je dalo. Drugo jutro dne 13. decembra sem mislil, da bom šel v pol ure oddaljeno cerkev maševati. Ni se mi posrečilo. Ob 1. uri ponoči pride povelje, da mora vsa brigada nazaj v Vieličko. Tam nas niso potrebovali, ker je bilo našega vojaštva dovolj in so bile ruske pozicije več ali manj omajane.

Ob pol 8. uri odrinemo nazaj in se nastanemo (štab) v krasni hiši dr. Winterja. Prva moja pot je bila v cerkev, da sem bil ob 11. uri pri sveti maši. Ko pridem nazaj, si ogledam notarjevo stanovanje. Stanovanje sestoji iz osmih sob, kopalnice in drugih prituklin, strašno je bilo razdejavno, vse v največjem neredu. Gospodar je bil s svo-

jo družino že pred tedni pobegnili v Krakov pred Rusi, ki so tu šest dni gospodarili. Škoda je velika, ker so bila elegantna stanovanja razdejana. Nekaj so razdejali Rusi, večino pa, kakor so mi ljudje in častniki pravili, hudobni domačini sami. Ko so odšli Rusi in naši se niso v mesto vkrakali, so hodili nič vredni elementi od hiše do hiše ter pobrali vse, kar so našli. Seveda so jih potem naše čete polovile in jih spravile na varno, kjer čakajo zaslužene kazni. Naši služabniki so stanovanje, v kolikor je bilo mogoče, zopet uredili. Meni je bil odkazan za prebivališče krasen salon. Popoldne se mi je pridružil še grof Barbo. Tu sem prebival do 15. decembra. Bol je še vedno divjal. Približno 300 metrov od naše hiše je bil na vrvišeni planjavi postavljen motorni top, ki se po večkrat na dan ustrelil. Imel je sredo. Z bajona, ki je bil podoben na koncu roneči kamari, so opazovali učinke streljanja. En dan je streljal v polno zatej (Waltersart). Vana strel je potonjal po moji misli baterijo, sestavljeno po osmih topov. Na mestu, kjer so stale baterije, ni bilo nobenega sleda, več od njih, štiri velikanske jame, v katerih so bili pokopani in mrtvi ljudje, konji, topovi in municija. Stranoli!

Dne 15. decembra ob 1. uri popoldne smo odšli proti kraju Podleže. Štab je bil nastanjen v samostanu benediktinck v vasi Stanjontki par sto korakov od sela Krošci. V samostanu so nas prijazno sprejeli in pogostili. Oskrbnica mi je pripovedovala, da so se Rusi dostojno obnašali in ničesar vzeli razen nekaj malih prašičkov. Pač pa so pobrali po hišah, kjer ni bilo gospodarjev ali gospodinj, vso živino. Rekli so, da imajo tako komando. Samostan je bil od naših krogel zelo razdejan. Rusi so postavili na dvorišče svoje baterije. Ko je bila naša artiljerija o tem obveščena, je namerila svoje topove na samostan. Nune so se pred par dnevi umaknile, le dva duhovnika, štiri sestre in služabništvo je ostalo. Nesreča je hotela, da je granata iz velikega topa zadela prvo nadstropje, ga popolnoma razdejala, ubila oba duhovnika in ranila dve služabnici. Ker je bil ogenj iz naših topov neznošen, so se začeli Rusi v divnem begu umikati. Sledovi bombardiranja in bitke so se razločno videli. Na samostanskem vrtu vse razdejano, polno ostankov krogel, okoliča pokrita z raztreseno slamo in preprežena s strelnimi jarki, zemlja steptana, povsod vse polno ruskih patronov, praznih konzervnih skatljic, raztrgana obleka. Po cestah hodijo ubogi ljudje, ki se vračajo v svoja zapuščena in razdejana domovja, srečamo ruske ujetnike, ki gredo veseli v varstvu naših bajonetov proti trdnjavi v osrednji Avstriji. Slamnate strehe so v neradu, kakor bi jih kdo zlasal, prijele so jih granate in ostanki šrapnelov. Ceste so razkopane in poskodovane. Tu in tam leži v jarku konj, ki je svojo vojaško službo za vedno končal. Kdo bi vse popisal?

Drugi dan bi morali odnesti čez Niepolomice na Rusko. V našem mirnem spopadu nas zmotita ob pol 1. uri ponoči dva častnika, poslana iz Krakova (približno 35 do 40 km) s noveltem, da je brigada razpuščena. Batalione so prideli drugim vojaškim oddelkom, da so spopolnili rezerve.

Štab pa so poslali nazaj v Krakov. Za spomin sem si pred odhodom vzel dobro ohranjeni vzginalnik granate, ki je priletela v omenjeni samostan iz avstrijske težke 15 cm havbice. Jo bom prinesel domov. Vsled povelja smo dne 16. decembra odšli v trdnjavo in čakamo tu nadaljne svoje usode. Danes, ko to pišem, je tudi štab razpuščen. G. grof Barbo je prideljen vodstvu I. armade (Dankl). Z menoj niso vedeli, kaj bi naredili. Najvišje armadno poveljstvo me je dalo ad dispositionem c. kr. deželnoobrambnega ministrstva. Kam me bodo poslali, še ne vem.

Božič smo obhajali prav domače. Za nam pridelihe vojake smo častniki napravili božično drevesce z darili. Jaz sem imel slovenski in nemški nagovor. Bili smo zadovoljni in veseli ter se v tujini spominjali svojih dragih domačih in ljubljene domovine.



## Svatba v Nantesu.

Šumj Loara, udarja ob stene velikega trgovskega skladišča, poslušaj... kako govorjenje prihaja iz za zamazanih mokrotnih sten? — Zdaj jasna beseda, kateri sledi umerjeni smeh izobraženih ljudi, zdaj šumenje molitve, zdaj vihar jeze, zdaj stok bolečin, jok žalosti...

In onkraj skladišča je pripet čoln. Nemiren je. Čaka li težko polnočne ure, da vkrcajo vanj dragoceno blago iz skladišča, živo blago? — Da ga pripeljejo sred reke, kjer se globi globina navzdol in ne vrača več kar izgine v nji, kar lazi in gomazi v temnem dnu, pa se razgiblje in ozivi?...

Čudni časi, časi francoske ljudovlade, vlade krvavega konventa. Ribam in podvodni golazni izročajo plemstvo dežele, čudi se Loara, zgraža se Evropa, armade zaveznikov, Angležev, Nemcev, Avstrijcev, se bore zoper jakobinsko krvoprelitje — a krvava predstojniška trojica sodbe odbora »za javno varnost« nadaljuje svoje strašno delo. Te pošasti s človeškim licem imajo jetnike za pašo svojih nenaravnih krvoločnih nagibov.

Ob Loari, po Vendeji so požgane vasi, porušeni gradovi, poteptana polja — leže tisoči mrličji vranam v pešo. Ljudstvo strada še huje nego prej, draginja in pomanjkanje naraščata, srebro in zlato je izginilo iz prometa.

Kako je prišlo do tega? Saj so obetali oznanjevalci misli, sovražniki kraljestva, ljudem sredo in bogastvo; saj so trdili, da je kriva kraljeva vlada vseh nesreč v deželi. Kam je premoženje plemstva, kralja, cerkve?

Kam? V rokah močotcev in njih pristašev. Oni pošteni in naivni možje, ki so verovali, da prinese revolucija ljudstvu dobroto, so plačali svojo zmoto z glavo. Revolucija požira svoje lastne otroke, revolucija je snela okrvavljeno krinko raz obraz...

Pravica, klicana od kraljevih morilcev na pomoč ljudstvu, se je razjokala, zakrila si je lice in bežela je iz prelepe Francije. Girondisti in drugi priodnikovi zmernih strank so umrli pod gijlotino, konvent,

očiščen zmernih zastopnikov ljudstva, razvija lahko svojo strašno moč v strah notranjih sovražnikom.

Tako se pogovarjajo v skladišču. Natlačeni so v zaduhlem nečednem prostoru, sede, stoje in leže. Gospe, kmetice, meščani, plemiči, kmeti — vse kar je ubil sum. Od trama na stropu visi sovražna trikolora. V kotu pod njo leži par bolnih žen, poleg njih sedi še mlada gospa v črni svileni ogrinjac, v obrazu beda in obup. Na tleh poleg bolnic kleči angelj v človeški podobi, nežnopolta mlada deklica, njej sledi pogled jetnikov, od nje ne obrne pogleda orožnik pri železnih vratih vhoda, presliši in pregleda marsikaj.

Pogovarjajo se o svojem položaju, o prihodnosti Francije, ne o svoji — kateri je namerjena samo še pot do gijlotine ali v Loarino globino...

Da bi deloval konvent uspešno, je ustanovil dva odbora: za javno varnost in za blaginjo dežele. Ta dva odbora morata očistiti deželo notranjih sovražnikov. Podpira jih pri tem sodni stol, sestavljen iz porotnikov in sodnikov jakobinskega misljenja. Mesto javnega obtožitelja ali državnega pravdnika zavzema krvavi Fouquier Tainville, na čelu sodnega stola je krvava trojica: zavratni in zavistni Robespierre, krvoželjni Couthon in svobodnjak Jüst.

Kdor ugovarja nakanam se trojice, je izgubljen. Jakobinci imajo v vseh sekcijah policijsko nadzorstvo v rokah, podrejena jim je poleg narodne garde tudi armada sansenlotske drhali.

Najbolj sigurno sredstvo za uničenje nasprotnika ima konvent v postavi zoper osumljene. Zadostuje obrekovanje iz jeze ali zavisti, ovadba vohuna. Vohun je patrijot, aristokrat je izdajalec.

Sovražniku domovine piše ona postava smrt. Pa kdo je sovražnik domovine? Vsakdo, ki ljubi mir in red, ki ne preganja duhovnikov, ki ne ovaja plemstva in si ne izmišljuje zarot. Da se le zdrzne ob krvavi moritvi, da le reče »naš kralj«, dovolj je, on je aristokrat in naziv »aristokrat« je toliko kakor smrtna obsodba.

Nežna mladost, sivi lasje, stan, spol, ne ustavijo rabeljnovega noža. Prve dni strahovlade so morili po Parizu po 30 do 40 na dan, to pa ni zadostovalo krvavi trojici...

Kajti bližale so se volitve. Kdor je mrtev, pa ne ugovarja, kdor je pobit, ne vstane več. Armada, lačna in bosa, plačana s cunjastimi asinjetji, ni ustavila prodiranje sovražnika. Prestopil je meje. Povod, da je uvedel konvent veliko preiskavo zoper izdajalce domovine — in našel jih je tri tisoč. Rabelj je imel zopet delo.

Zavezniška armada se je bližala Verdunu. V Parizu se je začela septemberska morija. Bande morilcev so pobijale kar na javnem ljudi ali so jih vlačile v ječo: da bi pa imela cela stvar lice pravice, so napravili v ječah neko izredno sodnijo, ki je obsojala jetnike. Vlekli so jih kar na dvorišče in postrelili ali razsekali.

Nepopisne grozote so se vršile. Glad razbesnelih zverin si je iskal utehe v krvi. Ženske hijene so silile svoje otroke, da pijejo kri aristokratov — v stok umirajočih in v krik zabodenih je vrečal smeh razbrzdanih žensk, se je mešalo petje in vri-

kanje raztrganih pijancev. Štiri dni je trala morija — v Parizu so pomorili 1400 sumljivih oseb. Za blaginjo in varnost narodovo.

Grözna bajka ali resnica?

Resnica, grözna resnica!

Uporniki, ki so se borili zoper nečloveško krutost ljudovlade, pobiti ob Loari v bližini Nantesa. Po dolgem hrabrem boju, ko so pričakovali zaman Angležev na pomoč, je nehal njih odpor — armada sansculotov je razmesarila 15.000 mož!

Potem je prišla kazen nad vasi in mesta.

Nantes! Krvava je tekla Loara mimo tebe. Mestni trg je bil poplavljen krvi. Še je ni bilo dovolj vladnemu Carrieru. Samo 200 glav je obsojala in pošiljala izredna sodnija na dan v smrt — samo 200 glav!

Treba je bilo kaj drugega. V Lijonu kanonade — v Nantesu utopljenje . . . Carrier je ukazal nalažati obsojence na poln, veslati jih do najglobkejšega mesta v Loari, tam so jim pomagali rablji s sulicami v vodo . . .

To so imenovali krvavi krst. Iznášli so pa še drug način: Dva po dva jetnika, navadno žensko in moškega, zvežejo skupaj, hrbet na hrbet, odpeljejo jih v čoln, ki ima vratica v ribini. Ko pridejo na pravi kraj, odpre veslač vratica in zvezana obsojenca padeta v vodo, se borita, si hočeta pomagati vsak na svojo stran, toneta . . . To imenujejo nanteške svatbe.

Vsak dan se izprazni ječe. Na tisoče aristokratov je požrla to jesen Loara, na tisoče je poslal v smrt urni nož na trgu. Pride ljudovladin uradnik z listo imen. Kliče . . . Oni, ki so poklicani, se poslavljajo smehljaje, s šaljivo besedo. Vsled grozot je izgubila smrt svojo grozo.

K svatbi kliče zdaj svat v temni noči, kajti belega dne je že sram take morije, na trg vodi orožnik popoldne one, ki so se borili zopet ljudovlado: V zgled in strah.

Šumi Loara pri skladišču — po ulici ropoče voz. Od kod, v kaki obliki se prikaže smrt? »Da bi že skoraj prišla!« prosi sivolasa bolna žena na tleh, nežna deklica privzdihne: »Reši nas, Jezus!« — njena mati pa vzklíkne: »Ne, ne, ne! — Ne umreti! — Sofija, veruj mi, naju še čaka sreča, vrne se stari čas, kralj bo povrnil svojim zvestim, tvoj ženin je mogoče še živ — in če tudi ne, dobiš družega, kaj ti ne, Sofija?«

Deklica vstane, prekriža roki in pogleda očita mater, rahlo ji govori: »Čaka naju sreča, mamica, čaka večna sreča. Zakaj se bojiš smrti? Kaj ni ona naša rešiteljica. Ali bi ti hotela živeti v tej Franciji Jakobincev in morilcev, trepetati vedno za svoje življenje? Upam, da se bo usmilil Bog Francije, da se bo vrnil red — ali, draga mamica, mi dve ne bova doživeli tega. Chevalier d'Angot je že tam, naju čaka . . . Ti in jaz, zapisani sva smrti, ker je bil moj zaročenec sovražnik teh ljudi — ti in jaz bova plačala dolg drugih . . .«

»Ne, ne! — Jaz nočem umreti!« — Bojim se vode, tako je mrzla in globoka! Reši me, Sofija! . . .«

Markiza Dinant, gospa v črni svileni ogrinjaji, se je razjokala. Rahlo jo je obšla deklica, ljubo jo je tolažila, opominjaje

jo Križanega. Prijatelji jetniki in jetnice so poslušali njen sladke glas, orožnik pri vratih ni trenil očesa od nje, tiho je šlo po širnem skladišču: »Sofija Dinant.«

(Dalje.)



## Za naše gospodinje.

**Kokoši se gnoje oči in grlo (difterija).** Oči izpiraj z 2-odstotno taninovo raztopino ali z izkuho hrastovega listja tri- do štirikrat na dan. Grlo in jezik moči večkrat z limoninim sokom. Daj kokoši večkrat na dan malo medu, za pijačo par žlic ruskega čaja, za hrano pšenične otrobe, oparjene z mlekom. Loči žival od drugih, pazi, da ne pijejo druge iz njene posode in drži jo na toplem. Hlev je treba razkužiti s 5% krotinom in potrositi s čistim peskom in šotinim prahom.

**Jajca se ne smejo umivati** za prodajo, posebno ne ona, ki so odbrana za plemo. Res, da se proda čisto jajce lažje, a snaga se začne pri gnezdu in pri kokoši, pri cellem hlevu in dvorišču. Umazano jajce obriši s suho krpo in umij preden ga ubiješ.

**Pršna prašna kopel** je kokoši živa potreba, ker umori mrčes in oživi kri. Za zimo pripraviš kokoši lahko cestnega prahu v nizkem zaboju in mu primešaš malo žveplenege cveta.

**Kokoši grči v grlu.** Drži živalico na toplem, dajaj ji redke ovsene juhe in po pet žlic medu na dan. Vodo za pijačo prevrej in vrzi vanjo malo janeža.

**Voda za pijačo perutnini** bi morala biti pozimi vedno prekuhana, ne smela bi stati na vlažnem umazanem prostoru. Kakor hitro se pokaže pri perutnini kaka bolezen, prevrej vodo in par brinjevih zrn, daj perutnini stolčenege brinja in malo česna med oparjenimi otrobi.

**Perutnina dobi črevesni katar,** če zoblje sneg. Zapri žival v topel hlev, maži ji krof in zibko s toplim oljem in hrani jo s suhim rižem in oparjeno ovseno moko. V jed ali v pijačo deni noževo konico železnatega vitrijola. Voda ne sme biti zamrzla, premeni jo večkrat čez dan, najboljša pijača je mleko, na katerem je prevrelo malo janeža.

**Kokoši zateka in se gnoji glava.** Skoplji glavo v mlačni arnični raztopini (žlico arnike na ¼ l vode), izbriši z mehko krpo in namaži s karbolovo vaselino. V pitno vodo daj vsakikrat deset kapelj čistega glicerina.



## Vprašanja in odgovori.

**I. B. v N.** Vi nam pišete: Moj mož dokonča 15. t. m. starost, s katero je prost črnovojniške službe. Ker se nahaja sedaj pri vojaki, ali bo s tem dnem oproščen in prišel domov? — **Odgov. r.** Glede na več vprašanj je objavilo brambno ministrstvo, da doseženje črnovojniški postavi določene starosti ne vpliva na nadaljno črnovojniško dolžnost med vojsko; marveč ostane vsak v tistem razmerju, v katerem se je naha-

jal ob času, ko je cesar ukazal, da se skliče črna vojska in ostane tudi nadalje podvržen črnovojniški dolžnosti, dokler se črna vojska v smislu § 4. črnovojniške postave ne razpusti.

**A. K. Žiri.** Pišite potom dopisnice, ki jo dobite pri poštnem uradu, na poizvedovalni urad na Dunaj.

**N. J. A. C.** Morali bi nam tudi naznaniti, koliko so otroci stari in natančno, koliko dobivate na dan podpore. Drugače Vam ne moremo dati sveta.

**J. N. J.** Moral bi dotični dobiti najprvo polnoletnost. Pa tudi če jo dobi, ne bo šlo, ker ima še eno leto služiti pri vojaki.

**Š. A. L.** Napravite še enkrat prošnjo na glavarstvo in v prošnji natančno popišite Vaše razmere.

**A. H. S.** Ga ne bo mogoče dobiti. Podpore pa dobi mati le, ako jo je Vaš brat podpiral s svojim zaslužkom.

## Mnogo jih ne ve,

da je eden glavnih vzrokov raznih boleznih občutljivost slabo gojene kože. Dobro gojena koža je odporna in neobčutiljiva za mraz, vlago in bolezenske kri. Ona obdaja telo takorekoč kot branik, ki zadržuje vsakega zunanega sovražnika. Cenj. bralci naj tedaj obraz in celo telo stalno umivajo s Fellerjevím dobrodišečim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid«. — Ta fluid ožvlja, osvežuje, očiščuje, desinficira pri ranah, oteklinah itd., zabranja vnetje, odstranja pege in nečistoče kože in stori kožo gladko, belo in mehko. — Izorno učinkuje tudi pri potenju, lišajih in izpadanju las. — 12 steklenic pošlje za 6 kron poštne prosto lekarnar **E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 12 (Hrvatska).** peo — — —

## Tedenska pratika.

12. februarja.

1. **Sv. Humbelina**, devica. — 2. **Sv. Evlaha**, dev. muč., je bila mučena okoli l. 300. Je patrona španskih mornarjev. — 3. **Sv. Benedikt Anijanski** ali **Azijanski**, opat, umri je l. 821. — 4. **Sedem Seritov** ali služabnikov Device Marije. (Glej 17. febr.)

**Solnce** v. ob 7. u. 15 m., — z. ob 5. u. 14 m.  
**Luna** v. ob 6. u. 34 m., — z. ob 3. u. 9 m.

13. februarja.

1. **Spomin 26 japonskih mučencev**, umučenih leta 1597. Med svetnike so bili prišteji leta 1862. Ko je v 16. stoletju sv. Frančišek Ksaverski izpreobrnil veliko Japoncev, je začel japonski cesar Tajko Sama sumničiti lakomne Špance, da zlorabljajo misijonarje za svoje ropateljne namene in za špijone. Cesar je začel misijonarje preganjati in med prvimi mučenci je bilo ravno 26 današnjih svetnikov, namreč šest frančiškanov, trije jezuiti, ostali so bili Japonci. Po groznem trpljenju so bili naposled pri Nagasaki križani. — 2. **Sv. Jordan**, spozn. — 3. **Sv. Štefan**, gospod na Nemanji, srbski kralj (1114—1200), je ustanovil veliko samostanov, šol in cerkv. Po 37 letih vladanja se je odpovedal kroni v prid svojega najstarejšega sina in postal redovnik v samostanu, kjer je bil drugi njegov sin — namreč sv. Sava — predstojnik in opat, sprejel redovniško ime Simeon in umrl na gori Atos leta 1200. — 4. **Sv. Katarina od Riči**, devica; umrla leta 1590.

**Solnce** v. 7. u. 14 m., — z. 5. u. 15 m.  
**Luna** v. 7. u. 01 m., — z. 4. u. 29.

14. februarja.

1. **Sv. Valentin**, muč. Njega so čislali celo pagani zavoljo njegove radodarnosti, ali zavoljo svoje vere je bil ovajen pri cesarju Klav-

diju II. (268-270) in čeravno mu je bil cesar drugače naklonjen, vendar ga je izročil sodnji, bešeč se punta, ako bi ga oprostil. V leti je Valein odpravil sodnikovo središče, ki je bila od rojstva slepa, in namesto izprobnosti na krščansko vero celo sedulnikovo družino, katero je potem drnhal napadla in pobila. Sveti Valentin pa je bil konec III. stoletja obglavljen. — 2. Sv. Brunen, apostol literarnih Prusov ali Pratrov, rojen iz kmetijskem rodu, šolal se je v Rimu, kjer je stanoval s sv. Vojtehom ali Adalbertom, češkim škofom. Goroče je razširjal sveto vero med pagani, ki so ga leta 1008, na pralovsko-ruski meji z 18 lovčarji umorili. Kralj Boleslav Hrabri je prepeljal njegovo truplo na Poljsko. — 3. V Rimu je umrl leta 809, na današnji dan sv. Ciril, apostol Slovanov. — 4. Sv. Zofij spozn.

Solnce v. 7. u. 13 m. — z. 3. u. 17 m.  
Luna v. 7. u. 21 m. — z. 3. u. 46 m.

15. februarja.

1. Sveta Fevstin in Jovita, mučenica, rojena brata iz Nisane rodilna v Breschi na Laškem, sta bila po krutem trpinčenju obglavljena leta 133 ob času cesarja Hadrijana. — 2. Sv. Eirem Sreški, cerkveni občan, pisatelj mnogih krških in škriških pesni, zavoljo tega so ga v obse imenovali škriča sv. Duha in tojmač bolne volje. — 3. Sv. Stefan, škof. — 4. Sveta Anapa. — 5. Sv. Georgija, pob. devica.

Solnce v. 7. u. 11 m. — z. 3. u. 18 m.  
Luna v. 7. u. 48 m. — z. 7. u. 91 m.

16. februarja.

1. Sveta Julijana, dev. muč., hči predčelnih staršev v Bitini, je bila v preganjanju ob času cesarja Maksimiana leta 303. Ranihana v starosti 18 let. — 2. Sv. Ciril Aleksandrijski, cerkveni učitelj, je zaslovel kot zagovornik prave vere na cerkvenem zboru v Efezu in v Kalcedonu. Umrl leta 444. — 3. Sve i Onozim, spok. in muč., umrl v Rimu.

Solnce v. 7. u. 9 m. — z. 3. u. 20 m.  
Luna v. 7. u. 14 m. — z. 8. u. 12 m.

17. februarja.

3. Spomn na ustanovitvejo svetilskega reda ali stulabnikov Device Marije. Sedem mučenikov iz mesta Florencije se leta 1033 ustanovilo za red s cerkvenim dovoljenjem na hribu Senariju. Njih imena so: Benigni, Monaldi, Bonajmiki, Manetti, Menetti, dell' Antella, Amidei, Amidei, Urucio, Urucioni, Sostano de Sostanis in Aleksij Falkoneri. Red se je očaral tudi na Avstrijskem n. pr. v mestu Frobenstein na Zoor, Štajerskem, je tudi trpihov samostan. — 2. Poveljstvo, Ta dan, se blagoslovil pepel iz palm ali vejic, ki so bile blagoslovljene na svetno nedeljo preteklega leta. Dubovnik potrosi s tem pepelom čelo vernikov, rekoč: «Memoro, quia vivisti ex et in pulvere revertentis». (Spomni se, da si bil v pepel se sproščeni). S temi običaji se čeljena strogi običajski post. — 3. Sv. Dona in tovariši, muč. — 4. Sv. Svalopink. — 5. Sveta Konstanca, devica.

Solnce v. 7. u. 8 m. — z. 3. u. 22 m.  
Luna v. 8. u. 7 m. — z. 9. u. 12 m.

18. februarja.

1. Sv. Simeon, škof in muč. v Jeruzalemu, je bil izmed tistih štirih sodnikov Kristusovih, sinov Kleofa in Marce Kleofe, katere sv. pismo imenuje »bratje Gospodove«, ker so je

zlahta med seboj pri Judih pozorcito imenovala »bratje«. Po smrti sv. apostola Jakoba Mlajšega je bil izvoljen škofom v Jeruzalemu in tega je bil cesarja Trajana na judovski vrznik ob času cesarja Trajana, star 120 let. — 2. Svc. i Flavijan škof. — 3. Sv. Manwet škof. — 4. Blaženi Godškalk, opat premonstranskega reda.

Solnce v. 7. u. 8 m. — z. 3. u. 23 m.  
Luna v. 8. u. 22 m. — z. 10. u. 30 m.

**3. skupina vojnih razglednic**  
obsegajoča 16 vojnih in 8 velikonočnih slik, je pravkar izšla.

Slike so izvirne risbe domačih umetnikov. Nekaj slik — posebno one, nanašajoče se na Simon Gregorčičeve pozicije („Slovo“, „Za dom med bojni grom“, „Dekletova molitev“, „Po bitvi“, „Ojki“, „Oj z Bogom, ti planinski svet!“) so naravnost krasno izpode.

Tudi ostale slike se nanašajo zgolj na domače motive.

Razprodajo in založništvo je prevzela uprava „Ilustriranega Glasnika“ v Ljubljani.

Cena mali skupini s 16 komadi je K 1.20, veliki skupini s 24 komadi, ki obsega tudi 8 velikonočnih slik, K 1.80. Znesek treba poslati vnaprej.

Trgovci dobe primeren popust bodisi od skupin kakor tudi pri naročitih od 100 sortiranih kemedov naprej. Pri naročilu treba natančno navesti, ali naj se pošlje mala ali velika skupina. — V zadržnem „Bogoljubu“ označeno cene so neveljavne.

Slovenci, segajte le po domačem blagu! Na ta način podpirate tudi slovenske umetnike, ki so baš zadnji čas uvaževanja in podope vredni.

**Dobre knjige.**

»Presveto Srce Jezusovo, v Tebe zapušan je naslov častu primernej knjigi (spisal P. Marijoffi Holecsek), katera bo v kratkem izšla. Obsegala bo 33 premišljenjav o Božjem Srcu, ki naj neka-ko uvekovečijo dan posvetilive vojvodine Kranjske Presvetemu Srcu!

**LOTERIJSKE ŠTEVILKE.**

Gradec, 3. februarja: 49. 67. 66. 46. 54.  
Brno, 2. februarja: 32. 22. 34. 47. 5.

**SKRIVALNICA.**



Kdo preganja divje race iz njih skriva-  
lišč?

**Brinovo olje in goveje maslo**

kupuje F. Cvek v Komniku. Sporočite  
ceno in množino. 233

**Proda** se večja množina lepih, suhih  
hrastovih desk, 971  
debelih večinoma 5/4 col.  
Adresa: Crnomelj št. 94.

**Išče se poštena**

**kuhinjska dekla**

strednje starosti, ki zna tudi kruh početi in nekoliko kuhati. Povabilje na naslov: Franja pl. Kappas, Kamna gorica, Cerenjsko. 238



**Le enkrat v življenju!**  
50.000 spalnih odelj po K 2.00

za izvoz na Balkan doloveno s radi nastale vojske praznino, iz pristno brnske Hinald-ovine, in o gorke, zelo prapr. za zimo, odeli, za rna dolga, ki so striko, v krasnem vzitastem, močevestem s krasnimi barvanimi vzorci in se bodo samo se hrota, da pomaže za polovico tovarniške ceno po K 2.00 komad. — Za spalne odelje so vrsto dvakrat tega čunra in se samo pri 500 to teh zmrzovanjih v njih vrhah samo čokar je bolj zaloga.

1 komad spalne odelje stane le . . . . . K 2.00  
3 komadi zimskih spalnih odelj stane le . . . . . K 6.00  
6 komadov zimskih spalnih odelj stane le . . . . . K 10.00  
Pomočnika po povzetju 310  
M. Svoboda, Dunaj III 2, Hfessgasse 13-16.

**SIROLIN "Roche"**

Prsne bolezn, oslovski kašelj, naduha, influenci.  
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na fra nam kašlju, lažje je obvladovati se bolezninega odzdravit.
2. Oseba s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vodušilivi katernim Sirolin znafno olanja naduha.
4. Šarofuzni obročni katern, učinkuje Sirolin z ugodnim vsperom na splošni počutek.



# Naglušost

Šumenje v ušesih, tečenje iz ušes, katar v ušesih, ne prirojeno gluhost sdravi naglo in sigurno balsam, kosm. ušesno olje

## Ofikon

Čudoviti uspehi. Vsak dan zahvalnice. Cena K 3.—. Edina zaloga

M. Vetter, Wien III. Kúbeckg. 15. 193

# Kuverte s firmo,

- - pisma, - -  
- - račune itd - -

izvršuje natančno po  
: naročilu :  
: Katoliška :  
: tiskarna :  
v Ljubljani.

# Kava

50% ceneje!

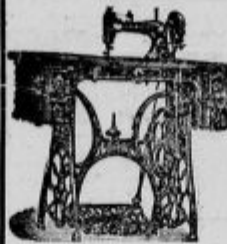
Ameriška štedilna kava, lepo dišuća, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poškušnjo K 10.— pošt. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrst. finega čaja za 2 K pošlje A. Schapira 473, izvoz kave in čaja, Galanta.

# Denarja ni

draginja je vedno večja, za služek pa majhen. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pismu znamko za 10 vin. in svoj natančen naslov na:

**JOSIP BATIČ**

Nirška Bistrica 30, Kranjsko.



Priporočamo cenjenu občinstvu edino domačo tvrdko

# IGN. VOK

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles.

Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokli od strokovnjakov priznano najboljše šivalne stroje v Evropi in to so »**PFAFF**« v veliki izbiri in zalogi.

Pluk o vezanju vsak čas brezplačen. Priidni posredovalci se iščejo.

# Milijon konjskih odej à K 3'90

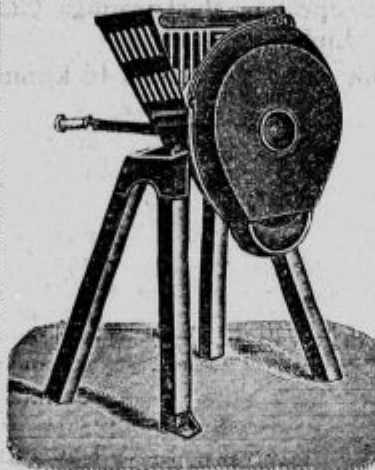


Za Balkan enmerje ne a zaradi nastaje vojne revarnosti pridržane, z prstine brose himalaja volne, torej silno močne in za silno neohotno potrebne, 200 cm dolge in ca. 140 cm široke, v sivi, ružavi, rumeni in drap-barvi z lepimi barvanimi borurami, se bodo razprodajale le malo časa za polovično tovarniško ceno po le K 3'90 komad. Te himalaja konjske odeje so dvakrat toliko vredne in se bodo prodajale po leh čudovito nizkih cenah samo dokler bo kaj zaloge in sicer:

1 komad himalaja konjskih odej stane le K 3'90  
3 komadi " " " " " K 11'80  
6 komadov " " " " " K 22'—  
3215 Šemorazprodaja po povzetju:  
M. Swoboda, Dunaj III, Hiessgasse 13-404.

# !! Agitirajte za „Demol uba“ !!

Slamorenice za pogon z roko ali s silo, vratila, mline za moko, stiskalnice za sadje in grozdje, motorje, reporenice, patentovane brzoparilne kotle različnih sistemov, sušilnice za sadje, kotle za žganje dobrega domačega izdelka, sejalne stroje ter vsakovrstne druge poljedelske stroje slovitih tovarov, najceneje brezhibnih, po znano najnižjih cenah pripravila edina domača razpošiljalnica poljedelskih strojev



# Fr. Stupica v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1.

Velika zaloga izvrstnih pečij od najenostavnejše do najfinejše izpeljave ter razne železnine, orodja, strojev za industrijo, stavbnega materijala i. dr.

Cene najnižje! Postrežba poštena in točna!  
Ceniki interesentom brezplačno na razpolago.

# Proti okuženju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor škrlatica, ošpice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporablja povsod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj priljubljeno razkuževalno sredstvo sedanjosti je neoporečno

## LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni v vsaki lekarni in drožeriji po 80 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar ga priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniški postelji, za izpiranje ran, oteklin, za antiseptične obveze.

### Lysoform-milo

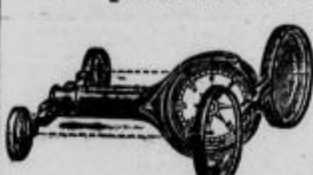
je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in učinkuje antiseptično; lahko se rabi za najboljčutnejšo kožo. Naredi kožo mehko in prožno. Znanprej boste rabili samo to izborno milo, ki je le navidezno drago, a je uporaba prav ekonomična, ker milo dolgo traja. Komad stane 1 K.

Lysoform s poprovo meto je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo odstrani in zobe beli in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri katarjih v grlu, kašljanju in nahodu za grgranje. Par kapljic zadostuje na eno kupico vode. Originalna steklenica stane 1 K 60 vin. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastojni in poštine prosto kemik Hubmann, Dunaj XX, Petraschg. 4.

# Senzacijska novost!

## Vojno kukalo „Ideal“

z najfinejšimi, optično brušenimi, prvovrstnimi lečami.



16 optičnih predmetov ki so vsi spojeni z onega se popoln. skup slože, zavoljo tega zelo pripravi za nositi v žepu. Vojno kukalo „Ideal“ je porabno za: operno kukalo, vojno kukalo, kukalo za turiste, za vsako oko; preiskavanje oči, vrata, nosu, mikroskop z objektivnim nosilcem za najmanjša živa bitja itd., kompas ki dobro kaže, čitanje, povečalno steklo, dvojno lupo za preiskovanje, daljnogled pripraven za vsako oko, stereoskop, panoramo razglednice, fotografij itd., zrcalo ki je vedno pri roki. Dostaj, ni bil še nobeden aparat tako mnogostransko uporaben. **Cena kosa s popisom 3 K, 3 kosi 8 K.** Prodaja po povzetju izvoz novosti

M. Swoboda, Dunaj III/2, Hiessg. 13-404.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

# Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

**5%**

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

### Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalen, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Kobljar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; F. Remeč, ravnatelj trg. sole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

### Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. in. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

**Herbabny-jev podfosfornato-kisli  
Apneno-železni sirup**

Ta je že 44 let uveden, zdravniško preiskuen in priporočen prani sirup. Odstranjuje svez, pomiljuje kačeli in vzbuja slast. Posebej je prebruen in reditven in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2.-, po pošti 30 vinarjev več za zavitek.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!



**Herbabny-jeva  
aromatična esenca**

že 47 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. — Lajša in odpravlja bolestinno stanje v členkih in mišicah kakor tudi nervozno bolečino. Ne daje je prekratnega kot oliv. — Lajša in okrepljuje sredstvo pri velikih naporih. Cena steklenici K 2.-, po pošti 40 vin. več za zavitek. Razpošilja se vsak dan.

Na III. mednarodni farmaceutični razstavi odlikovano z veliko zlato svetinjo.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljalnica: **Dr. Melimannova lekarna „Zur Barn herzogkelt“ (Herbabny-jev naslednik)**, Dunaj VII./1., Halserstrasse 73-75. V zalogi je še pri vs. lekarnarjih v Ljubljani, Celjaku, Celju, Celovcu, Crenšvici, Novem mestu, Reki, Sovodnju, St. Vidu, Trzinu, Trzinu, Volikovu in Volškercu. 86

Toplo priporočamo vsem ročbinam **krasne ostanke blaga** za obleke, suknje, bluže, srajce itd. Novih lepih vzorcev 5 kg zavoj K 13.—, lepša vrsta zavoj K 14.—, najlepša vrsta zavoj K 20.— franko po povzetju pošilja: **A. JELINEK**, I. češka tkalnica v Jimramově (Morava). Zelo topla priporočena! 3214 Kóder poskus! kupi vroč! Obleče se lahko cela rodbina!

Edino dober šivalni stroj je samo „Gritzner“ za obrt in rodbino. 10 letna garancija!  
**Josip Petelinc**  
Ljubljana  
za vodo, levo, blizu frančiškanskega mostu. 3465

Semenska trgovina in vrtnarstvo **AL. KORSIKA v Ljubljani**  
Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3  
naznanjam častitemu občinstvu kot mojim cenjenim naročnikom, da je izšel moj **novi cenik za l. 1915**  
in se tudi brezplačno dobi. V zalogi imam vsa najboljša krmilna, zelenjadna in cvetlična semena. Za obilno naročbo se priporočam z odličnim spoštovanjem **Al. Korsika**. 127

**Kranjska deželna podružnica v Ljubljani**  
p. a. ded. živl. in rentne, nezod. in jamst. zavarovalnice  
sprejema zavarovanja na dožive je in smrti, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamsivena zavarovanja. Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu. Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.140-00 Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43.424.496-17 V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66 Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. Prospekti zas onj in poštine prosto. Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Stanje vlog ež 22 milijonov kron.

**LJUDSKA POSOJILNICA**

registrovana zadruža z neomejeno zavezo

6

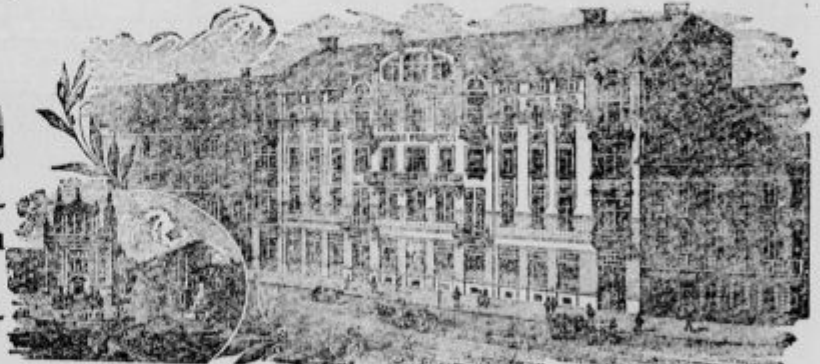
Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, prilitičje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvičo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženi 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.



Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastla, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Silbar, župnik na Rudniku.